

СТРАТЕГИЯ

ЗА СТИМУЛИРАНЕ, ПОПУЛЯРИЗИРАНЕ И РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА НА ТЕРИТОРИИТЕ НА МИГ КИРКОВО-ЗЛАТОГРАД И МИГ АРДИНО-ДЖЕБЕЛ

Настоящата Стратегия е изготвена от Сдружение „Местна инициативна група Кирково-Златоград“ в рамките на проект BG06RDNP001-19.355-0007 „Стимулиране на туризма на териториите на МИГ „Ардино - Джебел“ и МИГ „Кирково - Златоград“ чрез популяризиране на природното богатство и културно-историческото наследство с помощта на иновативни дейности“ по подмярка 19.3 „Подготовка и изпълнение на дейности за сътрудничество на местни инициативни групи“ , с финансовата подкрепа на Програма за развитие на селските райони за периода 2014 – 2020.

Съдържание

1. ВЪВЕДЕНИЕ	4
2. ПРЕДПОСТАВКИ И СРЕДА ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА	6
2.1 ВЪНШНИ ПРЕДПОСТАВКИ	6
2.1.1 Международно положение	7
2.1.2 Политически фактори:	7
2.1.3 Икономически предпоставки:	8
2.1.4 Социални предпоставки:	8
2.2 ВЪТРЕШНИ ПРЕДПОСТАВКИ	9
2.2.1 Териториално положение.....	9
2.2.2 Туристически райони:.....	10
2.2.3 Туристически Ресурси.....	11
2.2.4 Туристически атракции:.....	13
2.2.5 Туристическа инфраструктура	13
2.2.6 Транспортна достъпност.....	14
2.2.7 Човешки ресурси.....	15
3. УСТОЙЧИВОСТ В РАЗВИТИЕТО НА ТУРИЗМА	16
3.1 ЕЛЕМЕНТИ НА УСТОЙЧИВОСТ	16
3.2 УПРАВЛЕНИЕ НА ТУРИЗМА НА МЕСТНО НИВО.....	16
4. ТУРИСТИЧЕСКИ ПАЗАР.....	18
4.1 ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА	18
4.2 ХАРАКТЕРИСТИКА НА ТУРИСТИТЕ	20
4.3 МАРКЕТИНГ	22
4.4 ТУРИСТИЧЕСКИ ПРОДУКТИ	23
4.4.1 КУЛТУРНО-ПОЗНАВАТЕЛНИ ПРОДУКТИ.....	23
4.4.2 ФЕСТИВАЛНИ И СЪБИТИЙНИ ПРОДУКТИ	25
4.4.3 ЗДРАВЕН ТУРИСТИЧЕСКИ ПРОДУКТ.....	29
4.4.4 ЕКОЛОГИЧЕН ТУРИСТИЧЕСКИ ПРОДУКТ.....	30
4.4.5 СЕЛСКИ ТУРИСТИЧЕСКИ ПРОДУКТ	33
4.4.6 СПОРТЕН ТУРИСТИЧЕСКИ ПРОДУКТ	34
4.5 ДИСТРИБУЦИЯ НА ТУРИСТИЧЕСКИТЕ ПРОДУКТИ	34

4.6 ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ЕЛЕМЕНТИ ОТ ПРОДУКТОВАТА ПАЛИТРА	35
5. SWOT АНАЛИЗ ЗА СТИМУЛИРАНЕ НА ТУРИЗМА ЗА ДЕСТИНАЦИЯ „ЗЛАТОГРАД-КИРКОВО-ДЖЕБЕЛ-АРДИНО”	37
5.1 СИЛНИ СТРАНИ	37
5.2 СЛАБИ СТРАНИ.....	38
5.3 ВЪЗМОЖНОСТИ	40
5.4 ЗАПЛАХИ.....	40
6. ВИЗИЯ И МИСИЯ.....	42
6.1 ВИЗИЯ.....	42
6.2. МИСИЯ.....	43
7. ЦЕЛИ И МЕРКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА	44
8. МОНИТОРИНГ И НАБЛЮДЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО	47
9. ЗАКЛЮЧЕНИЕ	48
МЕСТА ЗА НАСТАНЯВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА.....	49

Отговорност за съдържанието носи изцяло и единствено МИГ Кирково-Златоград и при никакви обстоятелства не може да се приема, че отразява официалната позиция на Европейската комисия или на Управляващите органи на ПРСР 2014-2020г, ОПИК 2014-2020г, ОПРЧР 2014-2020г, или ДФ "Земеделие".

1. ВЪВЕДЕНИЕ

За дестинацията. Защо „Магията на Родопите“?

В последните години се наблюдава съществена промяна в мотивацията, нагласите и характеристиките на туристите. „Новите“ туристи са информирани и образовани. Те проучват внимателно дестинациите и възможностите за пътуване, имат богат опит и са гъвкави, независими, ориентирани към качеството и с повече изисквания. Те са чувствителни към околната среда, уважават културата на местните общности и искат да преживеят и да научат, вместо да наблюдават – те са участници, а не зрители.

Амбицията на местните общности в „Златоград-Кирково-Джебел-Ардино“ е заедно да превърнат територия си в разпознаваема, известна и търсена дестинация, чието развитие е базирано на оптимално използване на ресурсите, зачитане на социо-културната автентичност на приемащите общности, осигуряване на надеждна икономическа дейност и равномерно разпределяне на социално-икономическите ползи.

Територията на МИГ Кирково-Златоград и МИГ Ардино-Джебел е наситена с много красота, природни феномени, културни паметници, исторически забележителности. Територия, съхранила много легенди за своите герои и чудни места. Територия със своите емблематични обекти и символи, които желаят да бъдат опознати и подтикват да бъдат споделени. Територия с потенциал за редица видове туризъм: културен туризъм, екотуризъм, здравен и балнеотуризм, трансграничен, селски, алтернативен, спортен и кулинарен туризъм. Затова тази територия може да бъде наречена „Магията на Родопите“. Истинска палитра от дадености, които могат да се използват за стимулиране на туризма – чрез обща визия, насърчаване на приоритетни направления, преодоляване на анализирани пропуски.

Настоящата стратегия за стимулиране развитието на туризма има за цел да формулира и популяризира общи за територията туристически продукти, да маркира посоки за развитие на туризма в общините. Тя се основава на местните планови стратегически документи в областта на туризма. Стратегията се стреми да отчита

промените в средата, нагласите и характеристиките на туристите, както и да постави надеждна основа за устойчиво развитие на дестинацията.

За да бъде конкурентна и атрактивна, туристическата дестинация изисква среда, която я подкрепя и развива, както и стратегически документи за нейното популяризиране, стимулиране и усъвършенстване.

Настоящата стратегия се основава на:

- ПИРО 2021 – 2027 на общините Златоград, Кирково, Джебел и Ардино;
- идентифицираните проблеми, нужди и предизвикателства;
- проучване вижданията на заинтересованите страни за потенциала и възможностите за развитие на туризма;
- приоритетите, очертани в Националната стратегия за развитие на туризма;
- предходни документи, разработени на местно ниво, свързани с туризма;

Предложената стратегия акцентира на следните принципи:

- Оптимално използване на природните ресурси, които представляват ключов елемент в туристическото развитие, екологосъобразност и опазване на природното наследство и биоразнообразието;
- Опазване на културно наследство и ценности на територията, уважение към културната автентичност на приемащите общности, толерантност и принос към преодоляване на мултикултурните различия;
- Осигуряване на жизнеспособни, дългосрочни икономически ефекти;

2. ПРЕДПОСТАВКИ И СРЕДА ЗА РАЗВИТИЕ НА ТУРИЗМА

2.1 ВЪНШНИ ПРЕДПОСТАВКИ

И четирите общини са посочили туризма като един от приоритетите за своето развитие. Министерство на туризма определи 8 културно-исторически дестинации за промотиране на страната, сред които „Магията на Източните Родопи“, в която е включен и Етнографски ареален комплекс – Златоград, част от вече утвърдената културна дестинация - Златоград. Продължаване на инвестициите за опазване и развитие на културно-историческото и природно наследство, подобряване на достъпността и промотиране и социализация са сред мерките, насочени към туризма, заедно с развитието на нови сегменти, като балнеолечение и SPA. Културно-историческите ресурси на общината са важна предпоставка за определянето на туризма като приоритетен сектор в местното икономическо развитие на Община Златоград. Те са свързани с разработване на иновации в областта на туризма, чрез нови видове туризъм (продукти и дестинации), както и усвояване на минералните ресурси (развитие на балнеологията). Природното богатство и скални феномени на Община Кирково и Община Джебел са потенциал за развитие на екотуризм и алтернативен туризъм. Община Ардино набляга на използването на туристически ресурси с природен характер и туристически ресурси с антропогенен характер. Поради горното, туристическите ресурси за цялата територия на четирите общини могат да бъдат използвани съвместно, като взаимно се допълват чрез разнообразяване на продуктите в рамките на един вид туризъм или чрез предлагане на различни видове туризъм в отделните населени места от територията, използвайки техните потенциали.

Предпоставка за развитие на конкурентен туризъм на територията е капацитетът му да се адаптира бързо към промените и да се справя с предизвикателствата, възникващи в резултат на комплексното влияние на политически, нормативно-правни, икономически, екологични, социо-културни и технологични фактори. По тази причина основна грижа и задача на всички заинтересовани от развитието на туризма страни от частния и публичния сектор е да отчитат, изучават и анализират актуалните тенденции във всеки от тези аспекти. Това ще позволи на Територията на Родопите да развива своите конкурентни предимства като туристическа дестинация и да повишава своята инвестиционна привлекателност.

2.1.1 Международно положение

Въпреки, че средата за живот е относително сигурна и стабилна, ситуацията от последните две години показват, че определени фактори могат да я направят много динамична и променлива. Мерките, свързани с ограничаване на мобилността в резултат на Ковид-19, нарастващият мигрантски натиск (вкл. в близост до четирите общини), последиците от военните конфликти в Украйна и Близкия Изток - това са фактори, които пряко влияят върху развитието на туризма и следва да бъдат анализирани.

Членството в ЕС е положително влияещ върху туризма. Свободното движение на хора, стоки и капитали стимулира европейската експанзия на туристическия бизнес и частното предприемачество. Поради близостта и пунктовете с Гърция, това се усеща на територията на двете гранични общини Златоград и Кирково. Включването в Шенгенското пространство, въвеждането на еврото, облекчаване на визовите формалности, наличието на регионални трансгранични споразумения влияят позитивно върху развитието на туризма.

2.1.2 Политически фактори:

Като ограничаващи фактори за развитие на туризма на територията могат да се посочат недостатъчния брой услуги на електронното управление, бюрократичното отношение в голяма част от публичните администрации, липсата на последователност в националната туристическа политика и честите за последните две години политически кризи.

Позитивно влияе прилаганата данъчна политика в туристическия сектор с плосък данък от 10 %, преференциален ставка от 9% ДДС за някои туристически услуги, като настаняване, изхранване, общи туристически услуги на туроператори и туристически агенции.

На национално ниво, вкл. и на разглежданата територия, мерките за насърчаване развитието на малкия и средния туристически бизнес са недостатъчни, а достъпът на МСП до финансиране е затруднен. Изключение прави периода 2020-2022, където бяха отпуснати редица грантови схеми за стимулиране на туристическия бизнес, главно чрез европейски и национални програми. По отношение на туристическия бизнес от Златоград-Кирково-Джебел-Ардино, тези фондове не се оказаха достатъчно ефективни. Не защото нямаше достатъчна активност на местно ниво, а защото разпределяне на средствата в повечето случаи бе

на база относителен дял на приходите на конкретния одобрен кандидат спрямо общите приходи на всички одобрени кандидати. В резултат на несъпоставимите размери на местните туристически субекти с големите вериги по морските курорти и големите градове, те бяха обезличени. Аналогично влияние има и изключването на бизнес дейностите в туризма като приоритет от 2019 г, в Програмата за развитие на селските райони 2014-2020, както и от одобрения за следващия програмен период Стратегически план за развитие на земеделието 2023-2027.

Спазването на изискванията на регистрационните, лицензионните и разрешителните режими в туристическия сектор поглъща значителна част от оборотните средства на туристическия бизнес. Цялостната регулаторна рамка по-скоро възпрепятства развитието на МСП в туризма в страната. Доверието на кредиторите към малките и средните предприятия е ниско, което намалява средствата за реализиране на бизнес проекти в туризма. Банките са със завишени условия и изисквания за финансиране към МСП и техните проекти, което допълнително затруднява тяхното развитие.

2.1.3 Икономически предпоставки:

Положителните промени в икономическото благосъстояние и стандарта на живот на населението в национален мащаб, оказват благоприятно въздействие върху развитието на туризма. Увеличаването на платежоспособното население води до увеличаване на изходящите пътувания, масовизиране на входящите туристически потоци, значими промени в търсенето на пазари, както и до изменения в етническият и културен статус на посетителите. Това е предпоставка за устойчив растеж в туристическия сектор. Тази тенденция се наблюдава особено силно, в т. нар. «пост-Ковид» период, след отпадане на ограничителните здравни мерки, което има психологическо обяснение.

2.1.4 Социални предпоставки:

Социо-културните предпоставки влияят върху туристическото потребление и поведение. Такива предпоставки са увеличаването на свободното време и доходите; промените в стила и начина на живот - нарастване на мобилността, засилване на урбанизацията и миграционните процеси, навлизане на технологиите. Това се наблюдава и на местно ниво. В някои от четирите общини (Златоград и Ардино),

туристическо предлагане се адаптира към новите условия от продуктова гледна точка. И в четирите общини се оферират продукти, подходящи и за по-слабо активни туристи, използва се онлайн предлагане, възможности за ползване на електронни услуги.

Потенциал е развитието на балнеологията като възможност за диверсифициране на туристическия продукт и повишаване на неговото качество. С оглед на застаряващото население в страната, като възможност за територията на Кирково и Джебел могат да бъдат и формите на здравния туризъм.

Цялата дестинация „Златоград-Кирково-Джебел-Ардино“ създава предпоставки за етно-туризъм, както и поклоннически туризъм.

Демографските, социалните и културните изменения водят до промени в мотивацията и предпочитанията на туристите. Съвременните туристи все по-често предприемат пътувания с туристическа цел в близост до дома, намаляват престоя си, но пътуват по-често, търсят по-високо качество и купуват в „последната минута“. Те са по-нелоялни към дестинацията и туристическия продукт, бързо променят предпочитанията и изискванията си, търсят все по-специализирани продукти и изискват детайлна и достоверна информация за тях. Преди окончателното решение за покупка сравняват характеристиките и цените от няколко туристически оферти и търсят възможности за социални и културни взаимодействия с представители на общността-домакин. Появяват се и нов вид потребители – т.нар. „онлайн туристи“ – нетърпеливи, любознателни, комуникативни, с ярко изразена индивидуалност, активни потребители на информация в интернет. Тези промени в поведението на потребителите влияят върху туристическите оферти: броят им расте, те са все по-специализирани и съобразени в по-голяма степен с индивидуалните предпочитания на клиентите. Това налага гъвкаво и адаптивно комбиниране на разнообразните компоненти на продукта – предлагане на динамични пакети.

2.2 ВЪТРЕШНИ ПРЕДПОСТАВКИ

2.2.1 Териториално положение

Местоположението на „Златоград-Кирково-Джебел-Ардино“ оказва влияние върху разнообразието на нейния природен (респ. туристически) потенциал и рекреационен комфорт. Територията може да развива елементи на туризъм, с акцент от върху някои от годишните сезони. „Туризъм в 4-сезона“, все още е трудно

приложим на местно ниво, но близостта до големи планински и морски курорти, може да повлияе върху предлаганите продукти.

Характерна е по-ниска мобилност на населението в региона с цел рекреация и туризъм, както и по-ограничен мащаб на туристическите потоци. До известна степен този негатив се компенсира от традиционно високия транзитен поток, който генерират най-вече съседите ни от север (Румъния), от юг (Гърция). Тук може да бъде добавена и повишената мобилност от Турция.

Общата територия „Златоград-Кирково-Джебел-Ардино“ се намира в един от привлекателните региони на страната по отношение на природните богатства. Характеризира се с множество природни и културно-исторически ресурси, което ѝ осигурява потенциал за развитие на разнообразни форми на туризъм. Същевременно при отчитане на някои качествени характеристики като туристически капацитет, степен на съхраненост, значимост, транспортна достъпност, екзотичност и други, в сравнение с други райони в страната и особено извън нея, следва да се признаят неговите по-скромни измерения.

2.2.2 Туристически райони:

Територията на „Златоград-Кирково-Джебел-Ардино“ е в рамките на Туристически район Родопи¹, един от деветте туристически района в България, съгласно Заповед на Министъра на туризма. Обособяването им цели формиране на регионални туристически продукти и осъществяване на регионален маркетинг и реклама. Към настоящия момент районирането остава по-скоро формалност, тъй като популяризацията на районите и развитието им като самостоятелни дестинации са сравнително епизодични. Съгласно тълкуванието в Закона за туризма, „туристически район“ е „природно-социална система с устойчива йерархична пространствена структура (клъстери) и граници, с висока степен на концентрация на ресурси и материална база, в която се реализират конкурентоспособни, ефективни и ефикасни туристически политики“.

¹ Концепция за туристическо райониране

<https://www.tourism.government.bg/sites/tourism.government.bg/files/uploads/raionirane/koncepcia.pdf>

Район Родопи се характеризира със следната основна и разширена специализация:

Тур. Район	Осн. специализация	Разширена специализация
Район Родопи	Планински и селски туризъм	1. Планински туризъм (всички видове – ски, пешеходен, рекреативен)
		2. Селски туризъм
		3. Балнеотуризъм, СПА и уелнес туризъм
		4. Приключенски и екотуризъм
		5. Културно-исторически и фестивален туризъм
		6. Религиозен и поклоннически туризъм

2.2.3 Туристически Ресурси

Територията на четирите общини разполага с редица туристически ресурси. Изключително богата е категорията на **културно-историческите** туристически ресурси. Част от тях притежават специален статут, като Етнографски ареален комплекс Златоград (част от 100-те национални туристически обекта), Дяволския мост край Ардино и други. До посочените ключово определящите емблеми на

териториите е осигурена транспортна достъпност и подходяща социализация, както и висока степен на съхраненост.

Особено значими туристически ресурси за цялата територия, но особено за общините Кирково и Джебел, са **природните ресурси** и природно богатство - гори, води, пещери и забележителности. Туристическа ценност притежават и множество скални феномени.

Изключително богатство за региона и потенциал за туризма са термалните водоизточници. Най-значимото находище на гореща минерална вода е в землището на с. Ерма река, край Златоград. Геотермалното находище Ерма река е уникално и перспективно енергийно и балнеоложко находище в България. Собствеността му е общинска и заема площ от 30 км². То няма естествен излаз на територията на България и добивът на термални води може да се реализира с помпи. Термо-минералната система Ерма река - Елидже е трансгранична геотермална система.

Значим туристически потенциал концентрират и речните ресурси. Характерни за региона са р. Арда и р. Върбица, язовирите и езерата Мъглене, Златоград, Кремен, Лебед, микроязовирите Ягнево и Романтика, които се ползват предимно за спортно-развлекателна и риболовна дейност.

Биологичните ресурси имат важна роля в изграждането на природно-териториалния комплекс от системата на рекреацията и туризма у нас. Видовото разнообразие на флора и фауна е основата на естествения ландшафтен потенциал на територията, който създава предпоставки за развитие на екологичен, селски, ловен и орнитоложкия туризъм. На територията на четирите общини има две защитени зони по Натура 2000 – „Гюмюрджински снежник“, „Циганско градище“, „Родопи - Средни“, „Добростан“. Родопският крем (*Lilium Rhodoraеum*) и Родопският силивряк, планинският явор са балкански ендемити, като територията е едно от малкото места в страната, където могат да бъдат видени.

Фестивалите и събитията също представляват значим потенциал за развитие на туризма. В Регистъра на туристическите фестивали и събития² са вписани 8 събития и фестивали, сред които :

- Един пазарен ден преди 100 години - Златоград
- Фестивал на чушката /(Фестивал на плодородието) - Кирково;
- Фестивал на чистите храни - Ардино

² Регистър на туристическите фестивали и събития при МТ - <http://rta.tourism.government.bg/TFRegister.aspx>

- Празник на чевермето – Златоград
- Фестивали „Магията на Родопите“ – и в 4-те общини

Пространственото разпределение на туристическите ресурси се характеризира с висока степен на припокриване или териториална близост на природните и културни обекти.

2.2.4 Туристически атракции:

От територията на четирите общини в националния туристически регистър³ са регистрирани редица туристически атракции.

Описание	Златоград	Кирково	Джебел	Ардино
Туристически атракции, бр. регистрирани	7	34	3	10

2.2.5 Туристическа инфраструктура

Обемът на местата за настаняване и средствата за подслон на територията „Златоград-Кирково-Джебел-Ардино“ непрекъснато се увеличава, като основно те са съсредоточени в къщи за гости и хотели в категории до 3 звезди.

Местата за настаняване с 1 и 2 звезди са с най-ниска годишна заетост – между 16% и 24%, а обектите с 3 звезди са със заетост около средната за страната – между 26% и 36% средногодишно. Данните за броя нощувки на легло годишно показват, че в действителност заетостта е по-ниска и на национално ниво регистрира спад, заради нарастващата настанителна база. За 2021 г заетостта на легловата база е 19,4-20,7%.⁴

За периода преди Ковид (до 2019 г), приходът от 1 нощувка за българи е средно 34 лв, при средно за страната 37 лв. за българи и 55 лв за чужденци. България остава сред най-евтините дестинации в ЕС, а регионът е по-евтин от средното за страната.

³ Регистър на туристическите атракции към МТ <http://rta.tourism.government.bg/TARegister.aspx>

⁴ Данни на НСИ <https://nsi.bg/bg/content/1978/%D0%B3%D0%BE%D0%B4%D0%B8%D1%88%D0%BD%D0%B8-%D0%B4%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D0%B8>

Данните за туристическата инфраструктура по общини, към декември 2022 г, съгл. Националния туристически регистър⁵ е както следва:

Параметър	Златоград	Кирково	Джебел	Ардино	ОБЩО
Места за настаняване, (с над 10 легла)	52/(26)	28	4	20	104
Леглова база	957/(646)	461	109	330	1 857
Реализирани нощувки	46 681 ⁶	8 200	1 012	1 518	57 411
Изменение спрямо 2021 (абс/отн)	+19 367/ +71%	+1 750/ 27%	+108/ +12%	+ 228/ +18%	+21 453/ 60%
Заетост на легловата база	13,6%	4,8%	2,54	1,26%	8,47%
Заведения за хранене	51	16	21	12	100

Основен извод е, че реализираните нощувки през 2022 г. са увеличени значително (с около 60%), спрямо предходната година.

Вторият извод е, че територията на четирите общини разполага с нереализиран потенциал по отношение на настаняването. Незапълненият капацитет се дължи на сезонността на туризма в региона, както и на рязкото повишаване на местата за настаняване. Стъпките за диверсифициране на туристическия продукт и удължаване на активния сезон ще доведат до по-висока заетост на местата за настаняване, а оттам и до повече средства за развитие на туристическия бизнес. „Гостоприемство в четири сезона“ – един от използваните за целта слогани.

2.2.6 Транспортна достъпност

Според данни от проучвания на Министерството на икономиката и индустрията за причините за пътуванията на българите в страната, лесният достъп до дестинацията е сред факторите в основата на удовлетвореността от пътуването. За българи, основния вид транспорт за достигане до дестинацията е автомобилния (93%), а за чужденци – самолетния (59%) и автомобилния (39%).

⁵ Национален туристически регистър - <https://ntr.tourism.government.bg/CategoryzationAll.nsf/index.xsp>

⁶ По данни от Отчет на Общинския консултативен съвет по туризъм и Единната система за туристическа информация

Транспортната схема на територията на Златоград-Кирково-Джебел предлага сравнително добри условия като поддръжка и маркировка, главно в резултат на включването в транспортен коридор №9, граничните пунктове с Гърция и изградените магистрални и първокласни пътища. Най-близките летища отстоят на 100 км (Хрисуполи-Кавала), 120 км (Пловдив). Единствената ж.п. гара на територията на четирите общини – гара Подкова, общ. Кирково има пренебрежимо нисък дял като фактор за туристическа достъпност.

2.2.7 Човешки ресурси

Заетостта в сектор „Хотелиерство и ресторантьорство“ за четирите общини е под средната за страната. За разлика от големите курорти, тук не се наблюдава тенденция за сезонност. Преобладаващата част от заетите в сектора са жени, две трети от заетите са на възраст до 44 години, 41 % от заетите са със средно образование. Заплащането в сектора значително по-ниско от средното за страната. Ниското заплащане в сектора, съществуващата сезонност, правят туристическия бизнес непривлекателен за кадрите, особено позициите на по-ниските нива. Недостигът на човешки ресурси в последните години се превръща в сериозен проблеми на индустрията, който не само не намира решение, но и се задълбочава. Необходими са мерки на национално и местно ниво за намаляване на сезонността (например насърчаване на мобилността между туристически места, активни в различни периоди и развитие на алтернативни форми на туризъм). Наемането на нискоквалифицирани кадри от чужбина трябва да се осъществява с предпазливост, тъй като представлява рисков фактор по отношение на качеството на туристическата услуга.

Възможните мерки за решаване на кадровите проблеми в туризма:

- Създаване на модел на партньорство между представителите на туристическия бизнес и образователните институции;
- Аргументиране на адекватна практика за прием и обучение на ученици по специалности в сферата на туризма;
- Синхронизиране на политиките в средното и висшето образование по туризъм;
- Разработване на система от мерки за задържане на кадрите в страната и организиране на въвеждащо обучение на работното място;

3. УСТОЙЧИВОСТ В РАЗВИТИЕТО НА ТУРИЗМА

3.1 ЕЛЕМЕНТИ НА УСТОЙЧИВОСТ

Качеството на туристическата дестинация се влияе от природната и културната среда и от отношението на местната общности, затова атрактивността и конкурентоспособността на туристическия сектор е пряко свързана с неговата устойчивост. Устойчивото развитие е ключов въпрос от дебата за това как туризмът да използва природните и социални ресурси за придобиване на икономически ефекти. Това води до все по-голямо разбиране, че актьорите в сектора (както публични, така и частни) трябва да вземат предвид нуждата от равномерно разпределение на максимум икономически ползи, минимизиране на социо-културните въздействия върху домакините и туристите, както и опазването и подобряването на околната среда чрез туристическите дейности.

3.2 УПРАВЛЕНИЕ НА ТУРИЗМА НА МЕСТНО НИВО

Органите, които на местно ниво имат правомощия по отношение на туризма да Общински съвет и избраните от него Съвети и комисии, както и Кмета на общината.

Общинският съвет приема програма за развитие на туризма на територията на общината в съответствие с приоритетите на областната стратегия, маркетинговата стратегия на туристическия район, общинския план за интегрирано развитие и съобразно местните туристически ресурси и потребности. Програмата за развитие на туризма предвижда мероприятия за:

- Изграждане и поддържане на инфраструктурата, обслужваща туризма на територията на общината, включително местните пътища до туристически обекти;
- Изграждане и функциониране на туристически информационни центрове и организация на информационното обслужване на туристите;
- Изграждане и поддържане на туристически обекти, които са общинска собственост;
- Организиране на събития и мероприятия с местно и национално значение, които допринасят за развитието на туризма;
- Провеждане на проучвания, анализи и прогнози за развитието на туризма в общината;

- Реклама на туристическия продукт на общината, включително участие на туристически борси и изложения;
- Взаимодействие и членство на общината в туристически сдружения и в съответната организация за управление на туристическия район;
- Подобряване качеството на услугите, предлагани в общинските туристически обекти.

Кметът на общината:

- Разработва програма за развитие на туризма на територията на общината и отчета за нейното изпълнение
- Създава и ръководи консултативния съвет по туризъм;
- Създава Общинска експертна комисия по категоризация на туристически обекти;
- Определя категорията на туристически обекти по предложение на Комисията;
- Създава и поддържа общински регистър на категоризираните туристически обекти на територията на общината – част от Националния туристически регистър;
- Предлага на общинския съвет да определи размера на туристическия данък след писмено становище на консултативния съвет;
- Ежемесечно изпраща информацията от регистъра на електронен носител или по електронен път на министъра на туризма;
- Събира статистическа информация и създава и поддържа информационна база данни за туризма на територията на общината;
- разработва и изпълнява програми и проекти в областта на туризма, финансирани от Европейския съюз и от международни организации;
- Сътрудничи и подпомага инициативи на държавните органи, организацията за управление на туристическия район и на туристическите сдружения за развитие на туризма на територията на общината в изпълнение на националната политика в областта на туризма;
- Изготвя годишен отчет за разходването на събрания на територията на общината туристически данък и го публикува на интернет страницата на съответната община;
- Осъществява контролни функции в предвидените по ЗТ случаи.

Общински консултативен съвет

Консултативният съвет по въпросите на туризма обсъжда и одобрява програма за развитие на туризма на територията на общината и отчета за нейното изпълнение; прави предложения до кмета на общината и дава становища по въпроси, свързани с развитието на туризма на територията на общината, включително за размера на туристическия данък и неговото разходване, и за членството на общината в съответната организация за управление на туристическия район.

4. ТУРИСТИЧЕСКИ ПАЗАР

4.1 ОБЩА ХАРАКТЕРИСТИКА

Тенденцията на пренощувалите лица е към повишаване на техния брой. Както в национален план, така и за четирите общини се наблюдава увеличаване броя на нощувките. Територията „Златоград-Кирково-Джебел-Ардино“, част от туристически подрайон „Източни Родопи“, която е специализирана в алтернативни видове туризъм, е популярна предимно на вътрешния пазар. Втората устойчива тенденция е намаляване на средната продължителност на престоя като брой нощувки от едно лице. Това е международна тенденция за редуциране продължителността на престоя за сметка на броя на пътуванията. За българи, престоят им обикновено е кратък 1-2 нощувки. Поради териториалната отдалеченост на района, туристическите нощувки са минимум 2. Това е подходящо за предлагане на различни уикенд пакети или други промоционални туристически услуги в делнични дни.

При сравнителен анализ на конкурентоспособността на дестинацията на територията от Източните Родопи, индикаторите които са позитивни са :

- Комуникационна и интернет обезпеченост;
- Привлекателност на дестинацията;
- Здравни услуги в дестинацията;
- Технологични аспекти от обслужването – напр. използване на POS терминали в обектите (по-добри оценки от Турция и Гърция);
- Конкурентоспособност в ценово отношение;
- Степен на сигурност.

Негативни са следните индикатори:

- Транспортната инфраструктура – качество на пътната инфраструктура;
- Възможности за провеждане на големи събития;
- Разнообразни туристически услуги;
- Устойчивост в развитието на туризма;
- Приоритизиране на туризма на държавно ниво;
- Ефективност на маркетинга и брандинга на дестинацията и ограничени разходи за туризъм на държавно и местна ниво;

От гледна точка на ресурсите, с които разполага обаче, Дестинация „Магията на Родопите“ има потенциал да развива селски и екотуризъм, както и културен, здравен, балнеологичен и други алтернативни видове туризъм като основни продуктови линии.

За повишаване атрактивността на дестинацията в тези продуктови сегменти – културен туризъм, спа, балнео и уелнес почивки (най-общо здравен туризъм), еко, селски туризъм е необходимо дестинацията да бъде по-разпознаваема, като дестинация, предлагаща тези видове туризъм. На този етап, сравнително разпознаваема е културна дестинация „Златоград“ с етнографския комплекс и атрактивен обект „Дяволски мост“, край Ардино.

Разпознаваеми са отделни обекти (хотели, природни забележителности) и събития (празници, фестивали), но следва да се наблегне върху по-цялостно популяризиране на територията на четирите общини като цяло.

Реализирана добра практика чрез проектите на Местните инициативни групи Кирково-Златоград и Ардино-Джебел е намирането на ключови символи на територията, които да бъдат включени в общото лого на проекта и дестинацията, разработването на съвместни продукти за развитие на общата територия, организирането на различни събития с общ регионален ефект. Територията на четирите общини е благодатна за любители на природата, за почитатели на възстановките и традиционни местни ритуали, за участници във фестивали и тематични празници, за любителите на хубавата кухня, планинските атракции, културния или спа-туризъм. Това може да бъде използвано и занапред.

4.2 ХАРАКТЕРИСТИКА НА ТУРИСТИТЕ

Около 40% от българите осъществяват поне едно пътуване годишно с цел почивка, екскурзия или развлечение – общо в страната и/или чужбина. Колкото по-млади са хората и колкото по-активен е начинът им на живот, толкова по-голям е делът на пътуващите сред тях. Повече пътуващи има и сред висшистите и хората с високи доходи.

Българите търсят основно евтини или нетрадиционни места за настаняване. Това може да ги мотивира да изберат почивка на границите на активния сезон или в делнични дни. Те биха предпочели преференциални ранни записвания, но като цяло, повечето българи не правят ранни записвания. Най-важните фактори за избор на дестинация за пътуване са личната безопасност и сигурност, съхранената природа в дестинацията и възможността за почивка.

След морския туризъм, най-често практикувани от почиващите в България българи са културният, планинският и здравният туризъм (балнео, уелнес и спа). Изборът на вид туризъм зависи от възрастта и степента на активност на пътуващия. С повишаване на възрастта делът на практикуваните форми на специализиран туризъм се увеличава. Това е валидно най-вече за пътуващите над 50 г., голяма част от които избягват масовите дестинации дори в летните месеци. Голяма част от хората със собствени имоти или почиващи при близки със собствени имоти са склонни да комбинират почивката с алтернативен туризъм (еко, културен, спа, лов и риболов, други). Нараства броят на хората, свързани с природата и екологичния начин на живот, с изисквания към целесъобразното използване на природните ресурси и практикуване на устойчив туризъм. Това дава възможност на дестинацията „Златоград-Кирково-Джебел-Ардино“ да развива успешно алтернативните форми на туризъм и е сериозен потенциал за развитието на дестинацията.

Основният източник на информация за пътуванията е интернет. Близко 74% от пътувалите в България през 2019 г. са ползвали интернет на някакъв етап от пътуването си (при пътувалите в чужбина този дял е 82%). Почти всички (над 90%) са по-скоро удовлетворени от своята последна почивка в България. Делът на напълно удовлетворените е значително по-нисък, което е показател за степента на туристическо изживяване. Включването на туриста в процеса, възможността за емоция, изживяване и споделяне е фактор за нарастване на удовлетворените клиенти.

„Туризмът - индустрия на преживяванията!“.

Вторият слоган, който се ползва на територията „Златоград-Кирково-Джебел-Ардино“ за развитие на туризма е **„Туризмът - индустрия на преживяванията!“**.

Неговото прилагане ще позволи не само за привличане на туристи по дестинация „Магията на Родопите“, но и възможност те да посетят повторно региона, при това със свои нови приятели и близки. Ето няколко начина по темата „Как да привлечем туристи в Родопите?“: дейности и турове на открито, учене чрез правене, културни събития и инициативи, дейности за групи със специализирани интереси и дейности за привличане на семейни публики. В тази връзка местните власти, читалища, училища и представители на туристическия бранш могат да бъдат „партньори“, с идеи и предложения за наличния и скрит местен потенциал и местни дадености за територията на двата МИГ-а . Отговорът на следните въпроси или създаване на продукт, отчитащ следните въпроси, би привлякъл туристи в Родопите:

- Какво прави обекта различен от други такива в региона/страната?
- Как обекта се свързва с територията?
- Какво ще научи туриста при посещението?
- Какво различно преживяване свързано с обекта предлагаме на посетителя?
- С какви други обекти/събития можем да допълним преживяванията на туриста в рамките на деня/престоая му?

В тези насоки, важен е туристическия маркетинг. Той позволява създаване и предлагане на туристически продукт, който буди любопитство и интерес у клиентите, който информира и образова, който предизвиква желание да участва, който развива нови за клиента умения, който предизвиква сетивата му и го изненадва, който носи удовлетворение от преживяното и предизвиква желание за споделяне на емоцията.

Факторите за удовлетвореност на туристите могат да бъдат обобщени до:

- пълноценна почивка – релакс;
- лична безопасност;
- природните дадености;
- отношенията с местното население;
- условия за настаняване;
- местната кухня;
- културно-историческите забележителности,

Възможността за пълноценна почивка и спокойствието имат първостепенно значение при формирането на удовлетвореността на туристите. Хубавото време също допринася за добрите оценки. В контекста на регистрираната честота на пътуванията с цел културен туризъм, това означава, че посещаването на забележителности представлява за българите по-скоро допълнителна дейност, но не и основна причина за посещение, основната трябва да бъде възможността за релакс. Неудовлетвореност у туристите създават следните фактори – състояние на инфраструктура, достъпност за хора с увреждания, чистотата и маркировката.

Факторите, които влияят върху избора на дестинация за ваканция, са много и от различно естество. Сред най-важните са цените, условията за настаняване и обслужването, климатът, природата и чистотата или поне представата за тях, сигурността, възможността за разглеждане на забележителности. Близко половината от туристите (особено тези от чужбина) смятат, че са били повлияни от рекламна форма при вземането на решение за почивка в България.

Съобразно горепосоченото, територията на „Златоград-Кирково-Джебел-Ардино“, е привлекателна дестинация за практикуване на алтернативни форми на туризъм – културен, СПА/ балнео, еко и селски туризъм, което съвпада до голяма степен с идентифицирания туристически потенциал на територията.

4.3 МАРКЕТИНГ

Дестинацията „Магията на Родопите“, обхващаща териториите на общини Златоград, Кирково, Джебел и Ардино, по отношение на туризма формира своето предимство на база екстензивно използване на природни ресурси и ниска факторна себестойност. За територията са налице следните продуктови линии:

- екологичен туристически продукт - растеж;
- селски туристически продукт - въвеждане;
- здравен туристически продукт - растеж;
- културно-познавателен туристически продукт - растеж;
- религиозен туристически продукт - въвеждане;
- фестивален и събитийен туристически продукт - растеж;
- кулинарен туристически продукт - растеж;
- спортен туристически продукт - въвеждане;
- хазартен туристически продукт - въвеждане;

Всички те са в период на въвеждане или растеж. Всички продуктови линии са насочени към продукти на алтернативния туризъм, присъщ за региона, т.е. туризма извън обхвата на морския туризъм и зимния планински туризъм. Туристическото предложение на Територията предвижда горепосочените продукти, които са в обхвата на алтернативния туризъм. Такива са селски, екологичен, приключенски (преходи с колело, на кон, пешеходни преходи с водач, проникване в неосветени пещери) и тематичен (свързан с културно-историческото наследство, с езотеричното, религията, традиционната кухня, кафето, етнографията и занаятите), спортен.

4.4 ТУРИСТИЧЕСКИ ПРОДУКТИ

4.4.1 КУЛТУРНО-ПОЗНАВАТЕЛНИ ПРОДУКТИ

Особено важно място в туристическия потенциал на Територията заема културният туризъм. Ресурсите за развитие на културния туризъм в дестинация „Златоград- Кирково-Джебел-Ардино“ включват археологически, архитектурни, етноложки, религиозни обекти, исторически забележителности, както и културни институции – музеи, галерии, читалища и културни събития от различно естество, свързани с нематериалната култура, както и „творчески“ туризъм, в който туристите създават култура. Те се характеризират със своето разнообразие, автентичност и уникалност.

Този вид продукт се предлага в някои от общините на двете местни инициативни групи. Такива са :

- Етнографския Ареален комплекс - Златоград – набора от архитектурни и етноложки обекти, изградените и функциониращи занаятчийски работилници, демонстрационните центрове, съпътстващите места за настаняване и изхранване;

Той е уникален и включен в списъка на 100-те национални туристически обекта на БТС⁷

- „Дяволският мост“ над река Арда – един от най-величествените мостове в Родопите, емблема на община Ардино, едно от чудесата на средновековното строително изкуство на Балканите и един от най-известните в страната паметници на родопското архитектурно изкуство.

⁷ Български Туристически съюз <https://www.btsbg.org/nacionalni-dvizheniya/100-nacionalni-turisticheski-obekta>

Други продукти от този пакет могат да бъдат създадени на база следните обекти от територията на четирите общини:

- ЗЛАТОГРАД И КИРКОВО

ПАМЕТНИК НА ДЕЛЪО ВОЙВОДА

ПАМЕТНИК НА МОМЧИЛ ВОЙВОДА - ГКПП ЗЛАТОГРАД

ЦЪРКВА "СВЕТО УСПЕНИЕ БОГОРОДИЧНО"

ХРАМ "СВ. ВМЧК ГЕОРГИ ПОБЕДОНОСЕЦ"

РЕЛИГИОЗНО СРЕДИЩЕ "КРЪСТАТА ГОРА"- ПАРАКЛИСИТЕ КРАЙ ЗЛАТОГРАД

ДЖАМИЯТА НА СЕДЕМТЕ МОМИ – ПОДКОВА

ВЗАИМНО УЧИЛИЩЕ и МУЗЕЙ НА ПРОСВЕТНОТО ДЕЛО – ЗЛАТОГРАД

МУЗЕЙ НА ДЕЛЪО ВОЙВОДА – ЗЛАТОГРАД

АРХЕОЛОГО-ЕТНОГРАФСКИ МУЗЕЙ-ЗЛАТОГРАД

МУЗЕЙ НА СЪОБЩЕНИЯТА

ВЪРТЯНОТО КАФЕ

КАМЕННА ВОДЕНИЦА - С.ШУМНАТИЦА

КУПОЛНА ГРОБНИЦА (ПУНАР КАЯ) - С.СТАРЕЙШИНО

СКАЛНА ГРОБНИЦА - БЕНКОВСКИ, МЪЖЕНЦИ

МОСТОВЕТЕ С. ШУМНАТИЦА

СЕЛО ЖЕРКА

- АРДИНО И ДЖЕБЕЛ

ТРАКИЙСКИ СКАЛНИ ГРОБНИЦИ – ОВЧЕВО

КРЕПОСТТА УСТРА

ТРАКИЙСКА КРЕПОСТ "КАЛЕТО"

ДЯВОЛСКИЯТ МОСТ

СТАРАТА БАРУТЧИЙНИЦА – АРДИНО

ГРАДСКИ МУЗЕЙ – АРДИНО

ИЗОСТАВЕНО СЕЛО ДЯДОВЦИ

СРЕДНОВЕКОВНА КРЕПОСТ В МЕСТНОСТТА "АСАРА" - С. БАШЕВО

КРЕПОСТТА ПРИ УСТИЕТО НА Р. БОРОВИЦА

Предимствата на продукт културен туризъм могат да бъдат сведени до богато етнографско наследство, културно-историческите атракции, съхранения автентичен местен фолклор, наличие на множество паметници с историческа стойност, относително развитата мрежа от музеи.

Слабите страни на културния туризъм се изразяват главно в:

- недостатъчната диверсификация на предлагането на културен туризъм по неговите подвидове – познавателен, развлекателен, образователен и други;
- развитието му само в част от общините от общата територия;
- сезонна посещаемост на обектите на културния туризъм;
- недостатъчното промотиране на музеите;
- дефицитите в нормативната база по отношение на паметници на културата;
- социализацията на антропогенните туристически ресурси;

4.4.2 ФЕСТИВАЛНИ И СЪБИТИЙНИ ПРОДУКТИ

Макар, че обикновено фестивалния и събитийен туризъм е част от културно-познавателния туристически продукт, за целите на настоящата Стратегия го обособяваме в отделна група, поради значението му за стимулиране на туризма на територията.

Количеството на вписаните събития и фестивали от територията на „Златоград-Кирково-Джебел-Ардино“ в Регистъра на туристическите фестивали и събития на МТ е само 8, но някои от тях имат значим принос за развитие на туризма на регионално ниво, защото са уникални и могат да привличат множество туристи. Такива са :

- Един пазарен ден преди 100 години – Златоград
- Фестивал на чушката /(Фестивал на плодородието) - Кирково;
- Фестивал на чистите храни - Ардино
- Фестивали „Магията на Родопите“ – и в 4-те общини

Местните инициативни групи Кирково-Златоград и Ардино-Джебел чрез съвместен проект „Стимулиране на туризма на териториите на МИГ чрез популяризиране на природното богатство и културно-историческото наследство с помощта на иновативни дейности“ осъществяват популяризирането на природното и културното наследство на териториите на МИГ „Ардино-Джебел“ и МИГ „Кирково-Златоград“ и превръщането им в атрактивни места за отдих, забавление и почивка. По този повод една от ключовите дейности по проекта беше организирането на Туристически фестивали, предназначени за представяне на природното и културно наследство, както и потенциала за туризъм, във всяка от четирите общини. Фестивалите бяха под наслов "Магията на Родопите", като участие взеха членовете на МИГ и жители от територията им, както и гости от други населени места и територии. Събитията срещнаха агенции, медии, гости от страната и чужбина, местни лидери, кулинарни експерти, представители на местната власт, читалища, музеи, туристически дружества, представители на туристическия бранш - хотели, къщи за гости, хижи, училища и школи на територията на проекта и др. За участниците и посетителите бяха предвидени представяне на общините, както и спецификата и символите на техните територии. Бяха представени и местни културни обичаи и традиции, изложби на местни продукти, дегустация на традиционната кухня с местни храни и напитки и др. атрактивни дейности. Фестивалите се проведоха през август и септември във всяка от четирите общини.

Джебел

В град Джебел на 6 август 2022 г бе открит първия от четирите фестивала под наслов "Магията на Родопите" като част от празника "Дни на джебелчани". По време на фестивала, гостите на празника, както и представителите на двата МИГ-а имаха възможност да се насладят на подредените щандове на фермери и производители от региона, домакини и организатори. Бяха представени изложби на местни продукти, дегустация на традиционната кухня с местни храни и напитки и други атрактивни дейности. Интересът към фестивала бе огромен. Освен фермерското изложение, празникът включваше и фотоизложба, представяща интересни места за посещение около Джебел. Други атрактивни дейности на фестивала бяха футболен турнир, пейнтбол турнир, демонстрация за рисуване на вода.

Ардино

На 13 август 2022, екипът на Местна Инициативна Група Ардино-Джебел организира Фестивала "Магията на Родопите", част от "Дните на Ардино 2022" и

Фестивалът на чистите храни, които се провеждат през цялата седмица, на територията на град Ардино. На фестивала бяха представени продукти на местни производители, дегустация на традиционни храни и напитки, богата музикална програма и други вълнуващи дейности, организирани от местния МИГ. Изключително увлекателна лекция на тема “Чистите храни за утвърждаване на здравословен начин на живот” бе представена от Николай Солаков, от Института по криобиология и хранителни технологии към Висшата Селскостопанска Академия в София. В презентацията беше засегната темата за космическите и биологично чистите храни, като бяха предложени и примерни възможности за стартиране на производство на функционални храни в Родопите.

Кирково

Третият фестивал под наслов “Магията на Родопите”, се проведе на 10 септември 2022 в Кирково. Фестивалът бе част от Празника на плодородието, провеждан за поредна година в Кирково.

На събитието бяха представени продукти на местни производители (плодове, зеленчуци, домашно произведени сладка, мед и млечни продукти), дегустация на традиционни за района храни и напитки, като беше организиран и конкурс с награди за “Най-вкусна лютеница” и “Най-оригинален плодов сладкиш”, всички дейности бяха съпроводени с богата музикална програма, с водещ Влади Въргала и специалното участие на кулиара Ути Бъчваров. За най-малките посетители на фестивала бе създаден кът, в който децата имаха възможност да развихрят въображението си и да създадат изкуство с помощта на семена, боб, леща и ориз.

Златоград

На 24 септември 2022 в Златоград се състоя четвъртия, последен фестивал под наслов “Магията на Родопите”. Събитието бе част от Делъови празници.

Голяма част от местните жители и туристите бяха облечени в народни носии или пресъздаваха конкретни персонажи, което допринесе допълнително за атмосферата. Гостите от цялата страна имаха възможността да опитат традиционни, домашно приготвени родопски ястия, да се пренесат назад във времето и да се насладят на възстановката “Един пазарен ден отпреди 100 години”, организирана от Етнографски ареален комплекс.

По калдъръмените улици можеха да се видят множество образи от едно време - занаятчиите, бозаджията, магьосника, чорбаджиите, строгият поручик с верните си

войници, вестникарят, коконите, кметът и депутатът, които приканваха народа да гласува и още много различни персонажи. Изделия, изработени в местните занаятчийски работилници, както и домашно произведени продукти, бяха изложени за гостите на събитието. Разбира се, денят премина под съпровода на гайди, песни и хора на местни и гостуващи самодейни и професионални състави.

Елементи на този продукт, могат да бъдат и празниците, които Дестинация „Златоград-Кирково-Джебел – Ардино“ организират. Голяма част от тях са в обхвата на кулинарния туризъм:

- Празник на чевермето – Златоград месец май;
- Рибен фест – Ардино, на Дяволския мост;
- Рибни дегустации – Ягнево, Романтика, Кремен
- Трифониада – конкурс за местни производители на вино, дегустации и представяне на винарски изби;
- Скариада, Златоград – традиционна скара на балканските народи.
- Празник на кафето – в края на месец юни
- Други кулинарни – „Да сготвим с Ути“, Златната кухня на Родопите, празник на чушката, ряпката (царевицата) и др.;

Кулинарният продукт се развива като туристически продукт, както заради атракцията си, така и поради обстоятелството че около една трета до една четвърт от разходите на туристите са за храна. Добрата кухня е ключова характеристика на имиджа на дестинацията и фактор за формиране на удовлетвореността. Кулинарията играе стратегическа роля в имиджа и брандинга на голяма част от туристическите дестинации или на определени обекти в тези дестинации.

С традиционната си кухня, районът на четирите общини има потенциал да превърне кулинарния туризъм в туристическо преживяване с цел рекреация и/или забавление, което да включва както събития, свързани с храна (фестивали, конкурси, демонстрации, кулинарни шоу програми и други), така и дейности, подпомагащи пряко развитието на местните общности (посещения на местни производители и фермерски пазари, дегустации и други). Този вид туризъм удовлетворява и нуждите на съвременните туристи от нови преживявания и познания.

Други местно предлагани туристически продукти от пакета на събитийните и фестивалните продукти са свързани с традиции и обичаи:

- Сирни заговезни.
- Стара Марта – прескачане на огън за здраве и прогонване на злите сили;
- Тодоров ден – Кушия;
- Еньовско хоро, Пеперуда за дъжд, Коледари;
- Кукерски шествия;
- Коледни и др. тематични базари;

Трети са ориентирани към различни исторически възстановки и демонстрации на открито, като:

- Възстановка на борбите на българския народ за освобождение;
- История на гайдата;
- Един пазарен ден преди 100 години;
- Женилка;

Сред силните страни на продукта са: традиционната българска кухня, регионалните кулинарни специфики, позволяващи разработката на кулинарни маршрути и възможностите за съчетаване на продукта с винен и културен туризъм.

4.4.3 ЗДРАВЕН ТУРИСТИЧЕСКИ ПРОДУКТ

Към този продукт могат да бъдат представени продуктите от балнеология, спа и уелнес туризъм. Тези продукти имат потенциал за Дестинация „Златоград-Кирково-Джебел-Ардино“, поради наличието на източник на термоминерална вода край Ерма река и създадени предпоставки за използване на минерална вода в много от местата за настаняване в Златоград и Кирково. Наличието на Геотермално находище - Ерма река е изключителен потенциал за развитието на територията, уникално и перспективно енергийно и балнеоложко находище не само на местно, но и на национално ниво.

Развитието на балнеолечението и уелнес като нови сегменти, свързани с туризма е залегнало като приоритет за Община Златоград, като се основава на усвояване на минералните ресурси и разработване на нови продукти, утвърждаване на нови спа-дестинации и обекти.

През последните години здравният туризъм съчетава традиционни курортни терапевтични дейности, като балнеолечение, рехабилитация и профилактика, с

модерни уелнес и спа програми. Този вид туризъм все по-често се комбинира с други туристически продукти, например – културен, кулинарен, спортен туризъм. Поради близостта си до Гърция и действащите гранични пунктове в Маказа и Златоград, Територията на четирите общини има добри възможности за развитие и на медицински туризъм, по-специално за дентални услуги.

Обекти, в които се предлагат спа-услуги:

Аква Спа хотел Златоград	Златоград
Спа комплекс Александър	Златоград
Александрови къщи (Сивриева къща, Пачилова къща)	Златоград
Семеен хотел Флора	Златоград
Хотелски комплекс Еди	Златоград
Хотел Кристал	Златоград
Хотел Файв Старс (Чевермето)	Златоград
Семеен хотел Панорама	С. Пресока
Комплекс Ягнево	Ягнево
Ваканционно селище Романтика	Домище
Хотел Енчеви	Кирково
Хотел Елит	Кирково
Хотел Кремен	Кремен
Хотел Кирково	Кирково
Комплекс Ранчото	Чакаларово
Хотел Вейката	Чакаларово

4.4.4 ЕКОЛОГИЧЕН ТУРИСТИЧЕСКИ ПРОДУКТ

Екотуризмът е сравнително бързо развиващ се сектор в туристическата индустрия. Той е популярен на територията на четирите общини и има традиции. В контекста на климатичните промени и нарастващото негативно въздействие на човешката дейност върху околната среда, екотуризмът е продукт с много висок потенциал за развитие. По своята същност той е „отговорно пътуване до природни места което съхранява околната среда и поддържа благополучието на местните жители“. В основата е за развитие на устойчив туризъм.

Продуктите в този пакет включват:

Екопътеки:

- Златоград – Воденицата - св. Неделя - 9 км
- Еко – ехо Златоград – Пресока – комплекс Скат – 10 км
- "По стъпките на Делю Хайдутин" - Златоград -Св. Константин и Елена – Граничен пункт
- Golden Border Race – Трасета на Маратон КЗ Ултра - 5 км, 23 км, 43 км, 63 км, 85 км
- №1 с. Чакаларово, връх Вейката- около 11 км
- №2 с. Горно Къпиново м. Гюмюрджински снежник около 11 км Маршрут: с. Кирково, с. Завоя, с. Дружинци, с. Чакаларово - около 16 км.
- с. Лебед - Крепостта Устра, общ. Джебел
- с. Устрен – хижа Устра – Крепост Устра
- Ардино-вр. Алада

Веломаршрути:

- Велоалея "Язовир Златоград". Дължина 8 км
- Велоалея "Златоград - Св. Неделя - Старцево - Тракийско светилище "Белите камъни". Дължина 14 км
- с. Кирково, с. Завоя, с. Дружинци, с. Чакаларово- около 16 км
- с. Кирково, с. Завоя, с. Дружинци, с. Долно Къпиново, с. Горно Къпиново -около 23 км

Мототрасета:

- Ендуро трасе - с. Кирково,

Като цяло в Дестинацията на четирите общини има сравнително добра мрежа от планински пътеки, поддържана паркова инфраструктура, обозначени маршрути, както и условия за настаняване в къщи за гости и семейни хотели. Има наличие на достатъчно леглова база На местно ниво, общностите са мотивирани за съвместна работа и обогатяване на туристическите услуги, свързани с природното богатство. В обхвата на Стратегията има 4 защитени зони по Натура 2000 и защитени територии.

Като негативи може да се посочат :

- компрометирани обозначителни табели – недостъпни и трудни за посещение горски територии, информационни табели с непълна и подвеждаща информация, липсваща маркировка;
- лошо състояние и неподдържани съоръжения (заслони),
- замърсяване на поляни и пътеки, лошо сметосъбиране,
- сравнително слаба посещаемост, поради което преобладаващият брой маршрути са схематични, с почти неутъпкани пътеки, които са слабо забележими;

Потенциални обекти, които могат да бъдат ползвани за създаване на продукти от този пакет са:

За ЗЛАТОГРАД И КИРКОВО

ВРЪХ ВЕЙКАТА

ГЮМЮРДЖИНСКИ СНЕЖНИК

КАМЕННИЯТ ГРАД - СКАЛНО-КУЛТОВ КОМПЛЕКС - ЯГНЕВО, БЕНКОВСКИ

ПРИРОДНА ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТ "ГЪБАТА" – БЕНКОВСКИ

ПРИРОДЕН ФЕНОМЕН "КРОКОДИЛА" – БЕНКОВСКИ

СКАЛНО ОБРАЗУВАНИЕ "СЛОНЪТ" - КАЯЛОБА

ПРИРОДНА ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТ „ЛЪВЪТ“ С. БЕНКОВСКИ

СКАЛНО-КУЛТОВ КОМПЛЕКС "КОСТЕНУРКИТЕ" – ФОТИНОВО

СВЕТИЛИЩЕ "БЕЛИТЕ КАМЪНИ"-СТАРЦЕВО

ЕКОПЪТЕКА СВЕТА НЕДЕЛЯ

СКАЛНИ НИШИ - С.СТОМАНЦИ

СТАРИЯТ МОСТ – КИРКОВО

ИЗВОРИ В МЕСТНОСТ "КУКУЛЯ" (БАНИЧКИТЕ) – КИРКОВО

КАПЕЩИЯТ КАМЪК (ДАМЛА КАЯ) С. СТАРЕЙШИНО

ЯЗОВИР ЗЛАТОГРАД

ЯЗОВИР МЪГЛЕНЕ

ВЕКОВЕН ЗИМЕН ДЪБ – МЕДЕВЦИ

ДЖЕЛ - ЧАКАЛАРОВО

РОДОПСКИ КРЕМ

СКАЛНО СВЕТИЛИЩЕ ГОЛЯМ ТУЛПАН – С.ДРАНГОВО

СКАЛНИ ОБРАЗУВАНИЯ - СЕЛО КУШЛА
ПЕЩЕРИТЕ КРАЙ КРЕМЕН
СКАЛНИ НИШИ - С. САМОДИВА
ТРАПЕЦОВИДНИ НИШИ - С. ЧАВКА

За АРДИНО И ДЖЕБЕЛ

ВРЪХ „АЛАДА“
ПРИРОДНА ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТ „ХЛАДИЛНАТА ПЕЩЕРА“
ТРАКИЙСКИ КОМПЛЕКС „ОРЛОВИ СКАЛИ“
РЕЗЕРВАТ „БЕЛИТЕ БРЕЗИ“
ВЯТЪРНИЯТ КАМЪК - ИЛ КАЯСЪ - С. ВОДЕНИЧАРСКО
ВОДОПАД МАРФ
ВОДОПАД „ДУПКАТА“ („ГЕРМЕ БУНАР“)
СКАЛНИ ОБРАЗУВАНИЯ – УСТРЕН
ВЯТЪРНИЯТ КАМЪК – ВОДЕНИЧАРСКО
СЧУПЕНАТА ПЛАНИНА – ВОДЕНИЧАРСКО
ЕЗЕРАТА КРАЙ С. ЛЕБЕД

Традициите в този вид туризъм са налице и за четирите общини, като са силно развити в Ардино, Кирково и Джебел.

4.4.5 СЕЛСКИ ТУРИСТИЧЕСКИ ПРОДУКТ

Селският туризъм е подходящ за развитието на Дестинация „Магията на Родопите“, защото природната среда не е прекалено урбанизирана. Много села от територията, като Старцево, Чакаларово, Бял извор, Кирково, Чорбаджийско, Старейшино, Воденичарско, Аламовци, предоставят комплексни условия за селски туризъм, което се дължи на био- разнообразието и природните дадености. В района се наблюдава уникално съчетание на забележителна природа, климат и автентична селска атмосфера.

Селският туризъм, като алтернатива на масовия, от една страна свързва по подобър начин различните потребности на туристите с природата, културата, историческото наследство, традициите и обичаите, но от друга страна, използва повече уникални и не- заменими туристически ресурси. За да не се задълбочат проблемите на масовия туризъм и за да се запазят предимствата на селския туризъм,

е нужно да се прилагат критерии за осигуряване на устойчивост, като например определяне на съотношение между броя на туристите и местните жители, регулиране на достъпа до защитени екосистеми при необходимост, отчитане и гарантиране на добро ниво на удовлетвореност на туристите и на местното население.

4.4.6 СПОРТЕН ТУРИСТИЧЕСКИ ПРОДУКТ

Този пакет е в процес на развитие и утвърждаване. За територията на „Златоград-Кирково-Джебел-Ардино“, той е свързан с:

- тренировъчни лагери и състезателни турнири по футбол, използвайки базата на спортните комплекси, както и закритите спортни зали в четирите общини;
- плувни състезания, използвайки поддържаните закрити плувни басейни в Златоград и Кирково;
- ултра-маратони - КЗ Ултра с използване на изградени и нови маршрути, потенциала на граничната линия, както и на 4 общини от територията;
- Вело и мотосъстезания – Ендуро Кирково;

Макар, че привлича много участници и има голям потенциал, тези продукти се предлагат главно от организаторите им, в редица случаи – в партньорство с местни власти или местни общности. Следва да се промотират като част от обща местна или регионална оферта.

4.5 ДИСТРИБУЦИЯ НА ТУРИСТИЧЕСКИТЕ ПРОДУКТИ

Дистрибуцията на територията „Златоград-Кирково-Джебел-Ардино“ като туристическа дестинация следва да отразява съвременните тенденции и да бъде подчинена на осигуряването и поддържането на максимална достъпност на клиентите до предлаганите туристически продукти. Необходимо е да се има предвид, че днешните потребители се „свързват“ директно с туристическите продукти чрез използването на интернет и социалните медии и вече не са толкова зависими от посредници за сделките си.

Предлагането на хотелски услуги в региона следва да бъде все повече чрез онлайн платформи или минимум – от сайт на обекта с предлаганите услуги. Като важен източник на информация и реклама могат да служат и социалните медии. Те са полезен инструмент за оптимизиране на заетостта на хотелите. Използват се от туристическите организации и като едно от най-добрите средства за реклама. Повечето хотели в България присъстват в поне една социална мрежа, с което преследват по- висока популярност. Опитват се да използват съдържанието, написано от потребителите като маркетингов инструмент, с който да привличат нови гости. Най-често използваните социални медии от българските хотелиери са Facebook, Twitter и Instagram.

4.6 ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА РАЗВИТИЕ НА ЕЛЕМЕНТИ ОТ ПРОДУКТОВАТА ПАЛИТРА

Развитието на продуктовата палитра на Дестинацията „Магията на Родопите“ като туристическа дестинация може да се обвърже както с по-устойчиви и по-силно конкурентоспособни продуктови линии и техни форми, така и с по- неустойчиви и по-слабо конкурентноспособни. Утвърждаването на първата от двете посоки на развитие е свързано със стратегически маркетингови действия по продуктови линии:

За културно-познавателния туризъм

„Подмладяване“ на продуктовата линия на културния туризъм чрез основна реставрация на голяма част от паметниците на културата в страната и модернизация на тяхната физическа среда; възстановяване и под- държане на местни културни традиции (обичаи и събития); подобряване на транспортната достъпност до туристическите ресурси с културен характер.

Развитието на религиозния туристически продукт на дестинацията е свързано с реставрация на западните религиозни обекти на територията на страната (манастири, църкви, джамии и светилища); откриване и припомняне на религиозни митове, легенди, предания, вярвания, ритуали, свързани с историята на съответните обекти; създаване на подходяща суперструктура (места за настаняване и изхранване) към или в рамките на съответните религиозни обекти. В съдържателно отношение

продуктовата линия на религиозния туризъм следва да се развива в три направления: тематични религиозни маршрути, събитийни религиозни туристически продукти и стационарни религиозни туристически продукти („България: лечение на осветени аязма и пред чудотворни икони“ и други).

За здравния туризъм

Създаване на тематични здравни туристически продукти с „уелнес“ ядро от вида на „Красиви и стегнати“, „Уравновесени и спокойни“, „Стройни и здрави“, „Силни и енергични“. Формиране на тематични здравни туристически продукти с лечебни ядра като „Дентални услуги“, „Урология“, „Астма“, „Остеоартрит“, „Холистична медицина“ и други, съобразени с природни дадености и налични здравни кадри.

За еко, селския и приключенския туризъм

Продуктовата линия на екологичния и селския туризъм се нуждае първоначално от модернизирание (на проектна основа) на наличната инфраструктура в туристическите места, подходящи за тези видове туризъм. Необходимо е да се конкретизират териториите и да се обявят за приоритетно инфраструктурно и стимулирано суперструктурно развитие. Следва да се подсигурят системи за водоснабдяване, канализация, енергоснабдяване, транспортна достъпност, маркирани маршрути, посетителски центрове, наблюдателници и други; да се осигури подготовка на професионални водачи и екскурзоводи в областта на екологичния и селския туризъм; да се дефинират тематични продуктови ядра като „Емоцията на екопътеките“, „Зелени Родопи: страсти и билки“, „Цветният рай на Родопите“, „Даровете на природата“ и други.

За спортния туризъм

Развитието на продуктовата линия на спортния туризъм налага усъвършенстването и разнообразяването на съществуващата специализирана спортна техническа база, както и поддръжка на съществуващата. Освен обновяването на амортизираните налични спортно-технически съоръжения, е необходимо да бъдат изградени и нови. В стратегически план тази продуктова линия следва да се развива в три основни направления: тренировъчни и развлекателни спортни туристически продукти и спортни туристически продукти със събитийен характер.

5. SWOT АНАЛИЗ ЗА СТИМУЛИРАНЕ НА ТУРИЗМА ЗА ДЕСТИНАЦИЯ „ЗЛАТОГРАД-КИРКОВО-ДЖЕБЕЛ-АРДИНО“

В настоящият раздел са обобщени силните и слабите страни за развитие на туристическа дестинация „Магията на Родопите“, обхващаща територията на общини Златоград-Кирково-Джебел и Ардино. Посочените параметри на анализа са изпълнени, ако са приложими за поне две от четирите целеви общини.

5.1 СИЛНИ СТРАНИ

ОПИСАНИЕ	СТЕПЕН НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ 1-мин; 6 - макс
Трансгранично положение – две общини са с ключово трансгранично значение, тъй като на територия им са разположени ГКПП Златоград и ГКПП Маказа – пресечни точки между Република България и Република Гърция. Географското положение е потенциал за нарастване на туристическия поток.	4
Съхранената и чиста природа, природните забележителности богато биологично разнообразие – редки и изчезващи видове и растения, високата наситеност със защитени територии и зони, могат да бъдат оползотворени за развитие на екологичен туризъм, орнитологичен и други форми на алтернативен туризъм.	4
Добри екологични характеристики (въздух, почви, шум, ниско замърсяване), които позволяват развитие на еко туризъм.	5
Наличие на Геотермално находище - Ерма река, което е изключителен потенциал за развитието на територията, уникално и перспективно енергийно и балнеоложко находище не само на местно, но и на национално ниво, което може да превърне територията в дестинация за балнеотуризъм	6
Наличие на обособени веломаршрути и екопътеки в три от общините, създадени нови туристически маршрути, екопътеки	4

Наличие на културно-исторически забележителности, съхранен бит и традиции, които са предпоставка за развитие на културен и исторически туризъм.	5
Наличието на сравнително добра настанителна база на територията на МИГ е добра предпоставка за развитието на туризма.	5
Нарастване на реализираните нощувки в местата за настаняване	6
Развит туристически сектор, което ще благоприятства оползотворяването на потенциала за развитие на алтернативни форми на туризъм	4
Висок потенциал за създаване на устойчиви туристически атракции,	3
Подобряваща се туристическа инфраструктура.	5
Реклама на отделни туристическите ресурси, туристически продукти или туристически обекти	4
Наличие на паркове и обособени зони за отдих, в т.ч. в близост до туристическите обекти;	3
Относително висока степен на сигурност	5
Общи туристически услуги за територията	3
ОБЩО	66

5.2 СЛАБИ СТРАНИ

ОПИСАНИЕ	СТЕПЕН НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ 1-мин; 6 - макс
Недостатъчни съпътстващи туристически услуги, осигуряващи дългосрочност на престоя и повторно пребиваване	6
Тенденция към намаляване продължителността на престоя	6
Неравномерност на легловата база по общини	4

• Ниска заетост на местата за настаняване	6
• Ниска категоризация на изградената туристическа инфраструктура (места за настаняване и заведения за хранене и развлечения) – основно първа и втора категория	4
• Дестинацията е ориентирана към нисък ценови сегмент	5
• Неритмичност – наличие на пикови и слаби периоди	6
• Висока конкуренция с други дестинации	4
• Проблеми със състоянието и поддръжка на природни и исторически забележителности - консервиране, опазване, почистване, социализиране	5
• Недостатъчни информационни и указателни табели и карти на археологически, исторически и туристически обекти	5
• Лоша техническа инфраструктура до част от обектите на КИН	3
• Необходимост от подобряване инфраструктурата до и около туристическите обекти (места за настаняване, забележителности, защитени територии и др.)	5
• Липса на действащи Туристически информационни центрове	4
Недостатъчно инвестиции в развитието на музейната мрежа, слабо използване на новите технологии, малък брой посетители	3
• Липса на достатъчно подготвени кадри за туризма	4
• Недостатъчна реклама на туристически обекти	4
• Лимитирани възможности за осигуряване на банково финансиране и кредитиране за туристическите предприятия	5
ОБЩО	79

5.3 ВЪЗМОЖНОСТИ

ОПИСАНИЕ	СТЕПЕН НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ 1-мин; 6 - макс
Сравнително добро общо състояние на републиканската пътна мрежа.	5
Психологична нагласа за повишена мобилност след ограничителните пост-Ковид мерки	5
Повишена икономическа активност, в резултат на растяща инфлация	4
Възможности за развитие на водните ресурси (р. Върбица и нейните притоци) за развитие на водни спортове и спортен риболов.	3
Добра комуникационна и интернет обезпеченост на територията	4
Наличие на учебни програми и планове за почти всички специализирани и неспециализирани професии, пригодни за сектора	3
Наличие на финансиране за развитие на човешките ресурси, внедряване на ИКТ и иновации в туризма, по различни европейски програми и фондове	3
Стимулираща данъчна политика за туристически дейности и услуги	5
Поддръжка на национални електронни регистри за туристически обекти, атракции, единни системи и платформи за регистрация в обектите	2
Културни и празнични календари във всяка от общините	6
ОБЩО	40

5.4 ЗАПЛАХИ

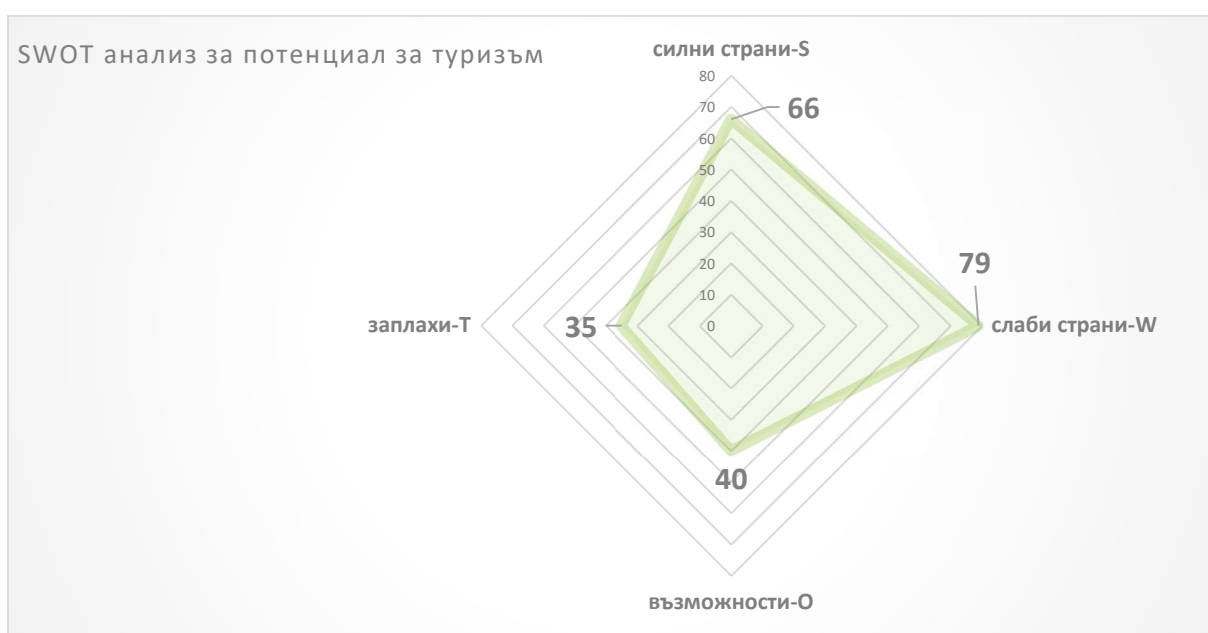
ОПИСАНИЕ	СТЕПЕН НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ 1-мин; 6 - макс
Затруднено изграждане и поддържане на обслужващата техническа инфраструктура	5

• Бюрократични трудности	5
• Обща политика по отношение на туризма	5
• Влияние на ограничителни мерки от здравен характер	4
• Ограничена мобилност, поради здравни мерки или усложнена международна обстановка	4
• Нарастваща инфлация, влияеща на покупателната способност	5
• Непълноценно функциониране на Органите за управление на туристическите райони	4
• Висок дял на сивия сектор	4
ОБЩО	35

Обобщеното въздействие по категории е както следва:

**степен на
въздействие**

S	силни страни-S	66
W	слаби страни-W	79
O	възможности-O	40
T	заплахи-T	35

На база изготвения анализ по отношение на туризма за Дестинация „Магията Златоград“, обхващаща общините Златоград, Кирково, Джебел и Ардино, поради обстоятелството, че силните страни (66) имат по-слабо въздействие от слабите страни (79), а възможностите (40) преобладават над заплахите (35), следва да се използва следната стратегия:

стратегия „Mini-Maxi“ – умело използване на благоприятните възможности и насочване на усилията в превръщане на слабите страни в силни.

6. ВИЗИЯ И МИСИЯ

6.1 ВИЗИЯ

В своите Планове за интегрирано развитие на общините 2021-2027, четирите разглеждани общини са формулирали следните визии за цялостното си развитие:

„Златоград - община с висок жизнен стандарт, утвърден туристически, културен и икономически център, съхранени и оползотворени природни ресурси“

„Кирково – от тук започва България, помни корените, гледай в бъдещето“

„Община Джебел – устойчиво развиваща се община с условия за икономически растеж, перспективи за реализация на своите жители, чиста природа, качествена среда за живот и съхранена култура.“

„Община Ардино – добре организирана, самоуправляваща се териториална общност, с възможности за устойчиво, комплексно социално-икономическо и инфраструктурно развитие на основата на собствените ресурси и потенциали, с подобрена селищна среда и съхранена природа – добро място за живеене, бизнес и туризъм.“

Две от общите са акцентирали в своите визии върху туризма, три – върху културата, три – върху природата, всички – върху просперитета на населението си. Поради това, и на база изготвения анализ по отношение на туризма за Дестинация „Магията Златоград“, обхващаща общините Златоград, Кирково, Джебел и Ардино, може да се формулира следната обща визия:

„Златоград-Кирково-Джебел-Ардино“ - туристическата дестинация на преживяванията и споделената магия.

Тази визия е съобразена с устойчивостта за развитие на туризма в общата територия. Дестинация „Магията на Родопите“ е туристическа дестинация предлагаща палитра от възможности за активна почивка, балнеология, атракции и приключения, основани на съхранената природа, културна идентичност и автентичен фолклор. Това би се постигнало чрез следните компоненти:

- Балансирано и допълващо предлагане на туристически продукти и услуги в отделните общини и части от общата територия;
- Туризмът да бъде инструмент за социални и икономически ефекти за общността, както и на икономически ползи за преките участници;
- Устойчивост в предлаганите туристически услуги;
- Туризмът – приоритет в развитието на всяка от териториите;
- Наблюдение и адаптиране с търсенето на туристически услуги и изискванията за удовлетвореност на туриста.
- съобразяване на постоянно променящия се консуматор на туристически продукт;

Поради това, визията за устойчиво развитие на Територията като туристическа дестинация е да бъде:

- туристическа дестинация свързана с уникални и споделени изживявания;
- познаваема дестинация на туристическия пазар;
- конкурентноспособна туристическа дестинация;
- желан и устойчив партньор в туристическата индустрия;

6.2. МИСИЯ

За да бъде „позната и предпочитана“ туристическа дестинация „Златоград-Кирково-Джебел-Ардино“ трябва да има туристически продукти, съответстващи на идентичността на територията. Визията предполага устойчивост във времето на предлагане, разнообразие в туристическото предлагане, фокус върху изживяванията, споделяне на емоциите.

Формулираното като рационална концепция за бъдещите години, може да се редуцира до главния актив на територията – разнообразното туристическо предлагане, пречупено през емоционалния фокус на културните и природните изживявания. В този смисъл, **основната мисия** на Дестинацията е следната:

Територия с многовековна история, която цели постигането на едно високо конкурентноспособно туристическо предлагане и създаването на проспериращ туристически продукт, където всеки може да открие за себе си една уникална среда на запазена природа едно ново и приятно културно изживяване, , богато културно наследство и разнообразие във възможностите за прекарване на свободното време.

Тази мисия предполага Дестинацията на четирите общини да се разпознава като място:

- с качествено туристическо предлагане, т.е. създадена е организация, която развива автентични туристически продукти, координира предлагането им и провежда целенасочен маркетинг на дестинацията, в партньорство с местния туристически бизнес, местната общност и съседните общини;
- със съхранени природни територии, културни ценности и местен фолклор, които са превърнати в туристически атракции, спазвайки принципите на устойчивото развитие;
- където основа за туристическото предлагане е културно-познавателния, екологичен и уелнес туризъм
- предоставящ възможността за забавление чрез преживяване, приключение, опознаване на природата, местните хора, културата, обичаите, кухнята и др;
- като продуктите носят удовлетвореност на туриста и икономически ефект за организатора;

7. ЦЕЛИ И МЕРКИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ НА СТРАТЕГИЯТА

За изпълнението на Стратегията са набелязани следните цели:

Цел 1. РАЗВИТИЕ НА ИНФРАСТРУКТУРА, СВЪРЗАНА С ТУРИЗМА

1. Мерки за постигане на Цел. 1
1.1. Подобряване на достъпността до дестинацията и достъпа до туристическите обекти
1.2. Социализация на туристическите обекти
1.3. Рехабилитация на общински обекти паметници на културата
1.4. Рехабилитация на съществуващите музеи и сбирки
1.5. Насърчаване на развитието на инфраструктурата

Цел 2. НАСЪРЧАВАНЕ СЪЗДАВАНЕТО НА КОНКУРЕНТОСПОСОБНИ ТУРИСТИЧЕСКИ ПРОДУКТИ

2. Мерки за постигане на Цел. 2

2.1. Развитие на туристическите продукти за подобряване на преживяването на туристите в дестинацията
2.2. Подобряване на качеството на туристическия продукт
2.3. Създаване на нови пакети за алтернативен туризъм
2.4. Насърчаване на инвестициите в туризма и осигуряване на достъп до финансиране
2.5. Насърчаване на иновациите в туризма
2.6. Подобряване на информационната и технологична осигуреност на туристическия бизнес
2.7. Насърчаване на опазването на околната среда, ефективното управление на ресурсите
2.8. Развитие на човешките ресурси в туристическия сектор
2.9. Създаване на училище на занаяти и местни обичаи
2.10. Облекчаване на административните тежести по отношение на фирмите в туризма

Цел 3 БРАНДИНГ НА ТУРИСТИЧЕСКА ДЕСТИНАЦИЯ

3. Мерки за постигане на Цел. 3

3.1. Разработване на продуктово портфолио на дестинацията
3.2. Развитие и позициониране на Територията като дестинация със собствена марка за екологичен, културно-познавателен и здравен туризъм на основата на природните и балнеолечебни ресурси и културно-историческо наследство
3.3. Рекламирање на туристическия потенциал
3.4. Подобряване на индивидуалното фирмено представяне и реклама
3.5. Предоставяне на подкрепа на МСП за участие в международни събития и изложения
3.6. Изграждане и функционирането на ТИЦ

3.7. Инвентаризиране на потенциал на	Разработване на база данни за туристическия потенциал на
3.8. Осъществяване на културен обмен за популяризиране и развитие на туристическия потенциал на Дестинацията	
3.9. Подкрепа на културни инициативи на самодейците от общинските читалища	
3.10. Подобряване на представянето на дестинацията пред външни публики	
3.11. Подобряване на представянето на дестинацията на международни туристически изложения и борси	
3.12. Осъществяване на рекламно-информационни кампании	

Добри практики

- Систематизиране и обобщаване на особености на отделните населени места и района като цяло – изготвяне на сборници с тематична насоченост, които са достъпни както в Библиотеките, в хотелите и в интернет, Културно-туристически информационен Портал
- Създаване на Преки туристически продукти – възможности за предлагане на туристически пакет, съдържащ елементи на краеведска даденост
- Участие на читалищни състави и представители в Туристически маршрут с демонстрации (ЕАК), възстановки (женилка Старцево) включване на групите за автентичен фолклор
- Кулинарни маршрути – Златната кухня на Златоград-Кирково – организиране на събития от други организации, в които библиотеките участват с книжки за традиционни и традиционни и автентични рецепти - *смидалъ*,
- Участие на туристите в дейностите – занаяти , готвене, храни ,
- Фестивали Магията на Родопите
- Представяне на Гайдата – хора, история, лектории за младежи и ученици
- Съчетание на природни забележителности и културно историческо наследство

- Лектории с привличане на специалисти по въпросите на чистите храни, здравословното хранене и потенциал на местните природни особености – билки, климат в тази насока

8. МОНИТОРИНГ И НАБЛЮДЕНИЕ НА ИЗПЪЛНЕНИЕТО

Мониторингът за изпълнение на Стратегията се осъществява периодично, като е подходящо да бъде ориентиран върху:

- Изпълнението – доколко е налице съответствие между планирани дейности и осъществени процеси;
- Резултатите – доколко реалните резултати се доближават до планираните;
- Финансите (и др. ресурси) – каква е ефективността на вложените ресурси

Процесът на мониторинг се отчита чрез изработката на ежегодни мониторингови доклади, в които се описват осъществените през годината дейности и техните непосредствени резултати.

Предмет на оценката на политиката е нейната резултатност, нейният “успех” – очакван или вече постигнат. Оценката представлява систематично изследване, което се извършва, за да се преценят връзките между входовете, дейностите, изходите и резултатите от изпълнението на програмата от една страна и факторите в програмната среда, от друга страна. Оценка може да се предприема по различни причини. Тя може да е предприета, за да се подпомогне планирането на политика или програма или за изпробване на нови иновационни идеи. Тя може да е предприета за управленски и административни цели или за да се прецени доколко е подходящо да се въведат определени промени в политиката или програмата, или за да се установят начини за подобрене. Оценката може, също така, да бъде предприета, за да се реши дали да се разшири обхвата на определена политика или програма.

Информацията от мониторинга (и по-специално – информацията от наблюдението върху индикаторите за изпълнение) може да помогне за идентифициране на тези области, в които е необходим по-дълбок анализ и усъвършенстване на изпълнението на стратегическия документ. С помощта на тази информация може да се прецени кои бюджетни програми или публични политики трябва да бъдат подложени на оценка.

9. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Настоящата Стратегия включва мерки, насочени както директно към развитието на туризма, така и към допълнителните туристически услуги, способстващи развитието му. Територията все още има неоползотворен потенциал за по-устойчиво развитие на туристическия сектор и инвестициите в това направление допълнително ще допринесат за съживяване на региона. Местната идентичност, традициите, културното наследство и природно богатство са определени като силни предимства на територията. Инвестициите в културното и природно наследство допълват резултатите от дейностите за подобряване качеството на живот на населението, както и за развитие на туризма и ще допринесат за сплотяване на местната общност и съхраняване на нейната идентичност.

Стратегията за стимулиране на туризма за Дестинация „Магията на Родопите“, обхващащ Общини Златоград, Кирково, Ардино и Джебел, е отворен документ, който може да бъде променян, допълван и актуализиран, в резултат на нови обстоятелства, промени в нормативна база и икономическа среда, както и в резултат на данните от мониторинга ѝ.

МЕСТА ЗА НАСТАНЯВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА

ОБЩИНА ЗЛАТОГРАД – по азбучен ред

Аква Спа Хотел Златоград

За контакти: ул. Прогрес 1, Златоград

+359 898 88 77 66

+359 896 88 77 66

E-mail: info@spazlatograd.com

<https://spazlatograd.com/>

Семеен хотел „Алекс“

За контакти: адрес: 4980 Златоград, ул. „България“ №7

телефон: 0895 533 320

e-mail: hotel_Alexs@abv.bg

website: Facebook: Хотел „Алекс“ Златоград

Къща за гости „Александрова вила 1“ и Къща за гости „Александрова вила 2“

За контакти:

адрес: 4980 Златоград

телефон: 0886 666 534, 0894744336, 0888 881 248

e-mail: milko_mak@mail.bg

website: www.aleksandrovavila.com

Къща за гости „Александрови къщи“

За контакти:

адрес: 4980 Златоград, ул. „Стефан Стамболов“ №38

телефон: 0888 59 51 59; 03071 41 66; 03071 44 74

e-mail: eac@eac-bg.com

website: www.eac-bg.com

СПА Комплекс "Александър"

За контакти:

адрес: 4980 Златоград, ул. "България" №182а

телефон: 0888 59 51 59; 03071 41 66; 03071 44 74

e-mail: eac@eac-bg.com

website: www.eac-bg.com

Къща за гости "Андреева къща"

За контакти:

адрес: 4980 Златоград, ул. „Антон Страшимиров“ №5

телефон: 0898 65 97 73

website: www.andreevakushta.com

Стаи за гости „Ани“

За контакти:

адрес: с. Старцево, общ. Златоград, ул. „Изгрев“ №27

телефон: 0893 325 144

email: stai_ee@abv.bg

website: Facebook: Родопска къща „Ани“

Къща за гости „БорАни“

За контакти:

адрес: 4980 Златоград, ул. „България“ №76

телефон: 0898 47 54 36

e-mail: info@borani.net

website: www.borani.net

Къща за гости „Бялата къща“

За контакти:

адрес: 4980 Златоград, ул. „Стефан Стамболов“ №24

телефон: 0879 099 098, 0878 805 905

website: www.bialatakashta-zlatograd.com

Къща за гости „Вила Белавида“

За контакти:

адрес: 4980 Златоград, ул. „Хан

Аспарух“ №17

телефон: 030712044, GSM 089 8479079

website: www.villabelavida.com

Стаи за гости „Вила Димитрови“

За контакти:

адрес: 4997 с. Ерма река, „местност "Чаира"“

телефон: 0888 895 714, 0887 283 160

e-mail: dimitrovi@mail.bg

website: Facebook: Vila Dimitrovi

Стаи за гости „Вила Язовира“

За контакти:

Адрес: 4980 Златоград

телефон: 0895 533 331

website: Facebook:

Семеен хотел "Върбица"

За контакти:

адрес: 4980 Златоград, ул. "Ахрида" №10

телефон: 0888 59 51 59; 03071 41 66; 03071 44 74

e-mail: eac@eac-bg.com

website: www.eac-bg.com

Къща за гости „Димова къща“

За контакти:

адрес: 4980 Златоград, ул. „Миньорска“ №30

телефон: 088 989 4992

website: Facebook: Димова къща за гости

Апартамент за гости „Даракчиев“

За контакти:

адрес: 4980 гр. Златоград, ул. „България“ №17

телефон: 0879 60 80 11

e-mail: gavraildarakchiev@gmail.com

Хотелски комплекс "Еди"

За контакти:

адрес: 4980 Златоград, ул. "България" №86

телефон: 0885 300 958; 0897 077 707

email: hotel_edi@abv.bg

website: www.hotel-edi.com

Стаи за гости „ЕМмар“

За контакти:

адрес: 4980 Златоград, ул. „Славей“ №1
телефон: 0888 151 658, 0894 744 565
e-mail: info@emmar-zlatograd.com
website: <http://emmar-zlatograd.com>

Къща за гости „Енчеви странноприемници“

За контакти:

адрес: 4980 Златоград, ул. „Мир“ №7
телефон: 0878 557455
website: www.enchevistrannopriemnici.com

Къща за гости "Здравец"

За контакти:

адрес: 4980 Златоград, ул. „Стефан Стамболов“ №53
телефон: 0899 59 31 68, 0896 70 31 00

Семеен хотел „Златоград“

За контакти:

адрес: ул. „Стефан Стамболов“ №75
телефон: 0895 46 45 46; 0894 74 45 12
email: hotelzlatograd@abv.bg
website: www.hotelizlatograd.com

Къща за гости „Златоград 2 – Йосифова“

За контакти:

адрес: ул. „Албена“ №1
телефон: 0895 46 45 46; 0894 74 45 12
email: hotelzlatograd@abv.bg
website: www.hotelizlatograd.com

Семеен хотел „Кристал“

За контакти:

адрес: 4980 Златоград, ул. „Беловидово“ №31
телефон: 0884 990 095, 03071/4454;
email: hotelkristal@abv.bg
website: www.kristal.bg

Къща за гости "Къщата"

За контакти

адрес: 4980 Златоград, ул. „Беловидово“ №39
телефон: 0885 420524; 0893 584072

Къща за гости „Лили“

За контакти:

адрес: 4980 Златоград, ул. „Стефан Стамболов“ №49
телефон: 0894 744 456
website: Facebook: Къща за гости „Лили“-Златоград

Къща за гости "Младенова къща"

За контакти:

адрес: 4980 Златоград, ул. „Албена“ №35
телефон: 0897 949 802

Стаи за гости „Нели“

За контакти:

адрес: 4980 Златоград, ул. „България“ №122, ет. 3
телефон: 0887 430572

Семеен хотел „Панорама“

За контакти:

адрес: 4980 Златоград, м. Балали ПИ 00814
телефон: 0896 20 30 40
e-mail: danchoaleksandrov@gmail.com
website: www.hotels.skat.bg

Къща за гости "Пачилова къща"

За контакти:

адрес: 4980 Златоград, ул. "Евгения Пачилова" №2

телефон: 0888 59 51 59; 03071 41 66; 03071 44 74

e-mail: eac@eac-bg.com

website: www.eac-bg.com

Къща за гости „Перфект“

За контакти:

адрес: 4980 Златоград, ул. „Ерма“ №5

телефон: 0896 700 136

e-mail: perfekt_zlatograd@abv.bg

Стаи за гости „При Примо“

За контакти:

адрес: 4980 Златоград, ул. „Братя Родопски“ №10

телефон: 0897 34 84 56, 03071 20-34

e-mail: info@priprimo.com

website: www.priprimo.com

Стаи за гости „Профиров“

За контакти:

адрес: 4980 Златоград, ул. „Васил Левски“ №47

телефон: 0894 45 80 80

Къща за гости „Родопско кътче“

За контакти:

адрес: 4984 Аламовци, общ. Златоград

телефон: 0898 605 323

e-mail: info@rodopskokatche.com

website: www.rodopskokatche.com

Къща за гости „Сивриева къща“

За контакти:

адрес: 4980 Златоград, ул. "Евгения Пачилова" №12

телефон: 0888 59 51 59; 03071 41 66; 03071 44 74

e-mail: eac@eac-bg.com

website: www.eac-bg.com

Къща за гости „Скат“

За контакти:

адрес: 4980 Златоград, ул. „Евгения Пачилова“ №10

телефон: 0896 20 30 40

e-mail: danchoaleksandrov@gmail.com

website: www.hotels.skat.bg

Къща за гости „София“

За контакти:

адрес: 4980 Златоград, ул. „Ахрида“ №29

телефон: 0894 744 854

website: www.sofiahouse.eu

Къща за гости „Станчевата къща“

За контакти:

адрес: 4980 Златоград, ул. „България“ №172

телефон: 0897 610 955

e-mail: sergei_2012@abv.bg

website: Facebook: Станчевата КЪЩА

Стаи за гости „Старата къща“

За контакти:

адрес: 4980 Златоград, ул. „Възраждане“ №9

телефон: 0893 832 209

website: : Facebook: Старата къща

Къща за гости „Тодорова къща“

За контакти:

адрес: 4980 Златоград, ул. „Ахрида“ №27

телефон: 03071 2515; 088 794 0901

Къща за гости „Топалови“

За контакти:

адрес: ул. „Христо Смирненски“ №4

телефон: 0887278300, 0889499602

e-mail: info@hoteltopalovi.com

website: <http://www.hoteltopalovi.com>

Стаи за гости „Файф старс“

За контакти:

адрес: 4980 Златоград, ул. „Ерма“ №3
телефон: 0887 805 069, 0878 805 067, 0896 830 831
e-mail: info_fivestarshotel@mail.bg
website: www.fivestarshotel-zlatograd.com

Семеен хотел "Флора"

Семеен хотел „Флора“ е първият частен хотел в Златоград.

За контакти:

адрес: 4980 Златоград, ул. „България“ №90
телефон: 0896 88 40 87, 03071 4494
e-mail: info@hotelzlatograd.com
<http://hotelzlatograd.com/>

МЕСТА ЗА НАСТАНЯВАНЕ НА ТЕРИТОРИЯТА НА МИГ КИРКОВО-ЗЛАТОГРАД

ОБЩИНА КИРКОВО - <https://www.kirkovo.bg/?pid=5,40050>

Ваканционно селище „РОМАНТИКА“

За контакти: Фирма Бори ЕООД
с. Кирково 6884, общ. Кирково
Телефон за резервация: +359 0886 323213
Телефон на ресторанта: +359 0889 425333
E-mail: hotel_romantika@mail.bg

Край Кирково, покрай пътя, на полегат склон на брега на язовир „Домище“ се кипрят малки едноетажни къщички, издържани в стила на типичната архитектура от 19 век. Пред всяка стая на терасата има маса за четири човека и барбекю. До къщичките се намира и басейнът. Ваканционно селище "Романтика" предлага на своите гости и три големи къщи.. До всяка къща има барбекю. Между малките и големите къщи на ваканционното селище е разположен спа хотел „Романтика“, който разполага с парна баня, сауна, фитнес зала, вътрешен басейн и през лятото два външни басейна, а гостите също може да използват руска баня и джакузи. Хотелът разполага и с конферентна зала за 40 човека.

Вилно селище „РАНЧОТО“

За контакти: с. Кирково 6884, общ. Кирково,
Телефон: +359 0889 304 043
E-mail:
<https://ranchoto.com/>

Намира се в Родопите, по пътя за Чакаларово. Разположен в гориста местност сред невероятна природа с чист прохладен въздух в близост до приток на река. Вилното селище разполага с 10 двойни стаи със собствен санитарен възел, кабелна телевизия, LED TV и отопление. Има на разположение ресторант, басейн с риба, изкуствено създадено езеро, беседка за гости, барбекю и различни видове животни. На гостите се предлага прясна пъстърва, шаран и есетра отглеждана на място.

Вила „ПЕРУЛЕ“

За контакти: с. Шумнатица 6888,
ул. „Подбалканска“ № 21
Телефон: + 359 877 781 810
E-mail: v.gyudyulev@gmail.com
<http://www.villaperule.com/>
info@villaperule.com

„Вила Перуле“ е малка горска вила, разположена в покрайнините на последното китно родопско село в България, на границата с Гърция – село Шумнатица, в отстояние 18 км. от ГКПП Маказа.

Изградена в **ЕКО-ВИЛЕН КОМПЛЕКС** вилата е с капацитет до 5 - 6 места за настаняване, разполага със спалня, стая с две легла, всекидневна с ъглов диван, малък разтегателен диван, напълно оборудвана кухня, веранда, открита беседка с барбекю, частен паркинг и голям двор.

Комплекс „ЕМРЕ“

За контакти: с. Медевци 6865,
общ. Кирково,
Телефон: +359 888 677 551
E-mail: motelemre@dir.bg

Комплекс “Емре” е разположен на територията на Медевци, общ. Кирково, и се намира на асфалтиран третокласен път за Кърджали - Златоград на около 4 км. от с. Бенковски. Това е мястото, където ще прекарате приятна и незабравима почивка, наслаждавайки се на красивата природа.

Мотел “Емре” работи целогодишно и е подходящ за семейни почивки. В това уютно и подредено кътче на прекрасните Родопи можете да намерите невероятно спокойствие сред чист въздух и интересни природни феномени. Нашите гости имат възможност да разнообразят почивката си чрез пешеходен туризъм, лов, риболов в планински реки, бране на гъби и диворастващи плодове. Комплексът разполага с ресторант, лятна градина, басейн, мини маркет, детска площадка и голям двор. Общият капацитет на мотела е 12 човека - разполага с шест стаи, от които три спални и три стаи с две легла.

Къща за гости "ГЮМЮРДЖИНСКИ СНЕЖНИК"

За контакти: с. Горно Къпиново 6871,
общ. Кирково,
Телефон: +359 877 808 068
E-mail: gsnejnik@gmail.com

Намира се в най-южното българско с. Горно Къпиново, изходен пункт за разходки из защитена местност Гюмюрджински снежник и за походи към връх Вейката (1463 н.м.) - най-южната географска точка на България и най-високият връх в българската част на Източните Родопи. Къща за гости "Гюмюрджински Снежник" е чудесно място за отмора след продължителния и изключително панорамен преход до връх Вейката.

Стаи за гости „VALENDA“

За контакти: с. Кирково 6884,
ул. «Георги Кирков» № 4, общ. Кирково,
Телефон: +359 876 405 096
E-mail: agrogarant2009@abv.bg

Намират се в Кирково и предлагат настаняване с безплатен собствен паркинг. Помещенията за настаняване разполагат с тераса, климатик, телевизор с плосък екран и самостоятелна баня с душ и безплатни тоалетни принадлежности. Някои имат и кухненски бокс с фурна, хладилник и котлони. Гостите могат да релаксират в общия салон. ГКПП Маказа е на 9 км. от апартхотела.

Спа Хотел КРЕМЕН

За контакти: с. Кремен 6870, общ. Кирково

Телефон: +359 876 20 30 40

E-mail: hotelkremen@gmail.com

Разположен в подножието на най-лиричната българска планина – Родопа планина, Спа Хотел Кремен разполага с всичко необходимо за невероятна почивка. Комплекс Кремен се намира в Кирково, на 21 км. от ГКПП Маказа и предлага настаняване с ресторант, безплатен собствен паркинг, сезонен открит плувен басейн и фитнес център. Хотелът разполага със закрит басейн, СПА център, вечерни забавления и денонощна рецепция. В Кирково и околността гостите на Хотелски комплекс Кремен могат да се занимават с различни дейности, като например риболов.

Хотел „АВЕНЮ“

За контакти: с. Кирково 6884, ул. Дружба № 2

Телефон: +359 878 882 854

E-mail:

<https://www.facebook.com/avenuekirkovo.bg>

"Авеню", хотелски тип, разполага с леглова база от 20 места, намира се в полите на красивата Родопа планина в с. Кирково, обл. Кърджали, близо до най-южната точка на България. Хотелът е на 30 км. южно от Кърджали, на 8 км. от гръцката граница. Най-близкият град в Гърция е Комотини – 30 км.

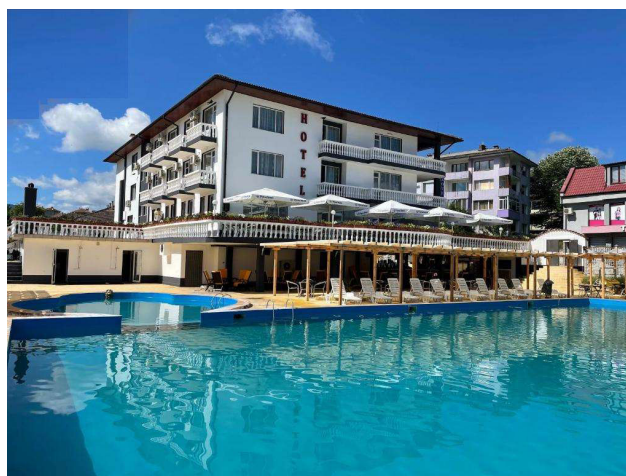
Хотелски комплекс „ЕЛИТ“

За контакти: с. Кирково 6884 ,
ул. „Димитър Благоев №28“ , общ. Кирково,
Телефон: +359 888 734 610

E-mail:

<https://elitkirkovo.com/>

Комплексът се намира в центъра на с. Кирково, разположен на 38 км. южно от Кърджали и на 8 км. от най-близкия граничен пункт МАКАЗА с Република Гърция. Разполага с 24 двойни стаи. Удобствата предоставени от хотела - ресторант и градината, открит басейн с външен бар.

Хотелски комплекс „ЕНЧЕВИ“

За контакти: с. Кирково 6884,
ул. „Васил Левски“,
общ. Кирково
Телефон: +359 087 719 0190
E-mail: hotel_enchevi@abv.bg

Намира се в полите на красивата Родопска планина, близо до най-южната точка на България, на 40 км южно от гр. Кърджали и на 8 км. от границата ни с Гърция. Най-близкият град е гр. Комотини, който е на 30 км. Хотелът разполага с 18 стаи, както и сезонен открит басейн. На разположение на гостите са градина, тераса и безплатни съоръжения за барбекю.

Хотелски комплекс „ВЕЙКАТА“

За контакти: с. Чакаларово 6870,
ул. «Девети септември» № 65,
общ. Кирково
Телефон: +359 088 723 7323
E-mail: -

Намира се в Чакаларово. Разполага с леглова база от 11 места. Съхранил традициите, стила и духа на Родопите, комплекс Вейката предлага на своите гости уникални условия за почивка и отдих. Невероятната архитектура на старата българска къща, съчетана със съвременни удобства и обслужване, създава усещането за допълнителна топлина и уют. Комплексът разполага с лятна градина, басейн и ресторант, в който може да се насладите на традиционната българска кухня.

Хотел „КИРКОВО“

За контакти: с. Кирково 6884,
ул. „Димитър Благоев“ №23,
Телефон: +359 878 101 202
E-mail: kirkovo.hotel@abv.bg
<https://hotelkirkovo.com/>

Намира се в Кирково и предлага на своите гости невероятно изживяване, съчетаващо природа, спокойствие и чувство за домашен уют. Хотела разполага с 15 стаи за настаняване, ресторант, безплатен частен

паркинг, бар и общ салон. Мястото за настаняване предлага частен плаж и градина. Независимо от Вашия избор, ще бъдете обгърнати от съчетание между очарователен дизайн и лукс.

Хотел „ЧИНАР“

За контакти: с. Кирково 6884 , общ. Кирково,
Телефон: +359 887 912 561; + 359 882 555 536;
+359 879 332 245

E-mail: zlatka_75@abv.bg ;
hotelchinar_kirkovo@gmail.com

Намира се в с. Кирково, обл. Кърджали, на 10 км. от ГКПП Маказа и посреща гостите си в прекрасна атмосфера, обещава любезно обслужване и незабравим престой. Гостите на хотела се настаняват в 18 добре обзаведени двойни стаи с квадратура 22 кв.м. Всички помещения са оборудвани с телевизор, хладилник, климатик, безжичен интернет, самостоятелна баня и тераса.

Основният ресторант на хотела предлага вкусна храна и различни видове алкохолни и безалкохолни напитки. Удобствата в хотела включват безжичен интернет, детски кът и паркинг за посетителите с автомобили.

Места за настаняване ОБЩИНА ДЖЕБЕЛ:

Семеен хотел „ДЖЕБЕЛ“

За контакти: гр. Джебел,
ул. „Тракия“ №4
Телефон: +359 36322800
E-mail: hoteldjebel@abv.bg

Намира се в центъра на гр. Джебел и разполага с капацитет над 60 легла. Стаите са уютно обзаведени, кабелна телевизия, климатик, безжичен интернет. Хотелът има собствен мини-маркет, семинарна зала, кухня, ресторантска част, в която можете да опитате вкусни местни ястия за закуска, обяд и вечеря, и също така да отпразнувате специален повод.

Семеен хотел „МОНИКА“

За контакти: гр. Джебел,
ул. „Тракия“ №16
Телефон: +359 888 801 821
E-mail: svmehmed@gmail.com

Семеен хотел Моника може да бъде открит в Джебел. Неговите гости ще могат да се насладят на свеж планински въздух и отлични условия за туризъм, включващи следните удобства: ресторант, кафене, телевизор, кабелна тв, интернет, баня/тоалетна и красива лятна градина. Районът изобилства от природни забележителности като: Средновековната крепост - Устра, Античната гробница - Хамбар кая, Счупената планина, Лебедовите езера – в тях растат естествени водни лилии и други. Тези места са идеални за отдих и една пълна почивка сред спокойствие и живописни пейзажи.

Семеен хотел „РОЯЛ“

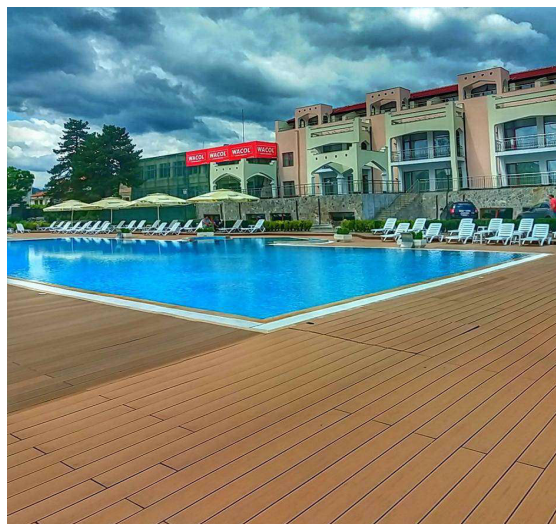
За контакти: гр. Джебел, ул. „Еделвайс“ №78
Телефон: +359 899 970 773
E-mail: royal1960@abv.bg

Намира се в близост до църквата. Предлага 9 двойни стаи и 1 апартамент с 6 легла. Всички са със самостоятелен санитарен възел. Ресторантът е с капацитет 80 места, използва се и като банкетна зала за групови тържества. Има паркинг за гостите на хотела, предлагат се и коли под наем. Собственикът има и микроязовир под аренда, където гостите могат да практикуват риболов.

Комплекс „ДЕВЕДЖИ“

За контакти: гр. Джебел,
ул. „Алада“ №14
Телефон: +359 884 205 587
E-mail:

https://www.facebook.com/complexdevedzhi/?locale=bg_BG

Комплекс "Деведжи" се намира в гр. Джебел - на територията на старото военно поделение. Включва хотелска част и открит басейн с бар.

Хотел „СИЛИВРЯК“

За контакти: с. Лебед, община
Джебел
Телефон:
E-mail:

Намира се в района на две естествени езера. Разполага с 40 легла, разпределени в 3 спални и 17 двойни стаи, всяка със самостоятелен санитарен възел. Има конферентна зала, лоби бар, басейн и ресторант с капацитет 36 места. През лятото капацитетът нараства с още 150 места.

Хижа „УСТРА“

За контакти: с. Устрен
Община Джебел
Телефон: +359 884 302 011
E-mail:

Хижа Устра е уютна къща за гости, разположена сред живописна природа, в близост до крепостта Устра - една от най-впечатляващите крепости в Източните Родопи, която ще остави без дъх всеки, осмелил се да изкачи високия връх, на който се намира. От нея се разкриват едни от най-внушителните панорамни гледки в страната. Разположена е върху продълговат, скален рид, край село Устрен, на около 9 км от Джебел. На своите гости Хижа Устра предлага настаняване в просторни, чисти и топли двойни стаи със собствен санитарен възел, климатик, LCD телевизор и безплатен Wi-Fi интернет. Хижата разполага с уютен ресторант с маси на открито, детска площадка и безплатен паркинг.

МЕСТА ЗА НАСТАНЯВАНЕ - ОБЩИНА АРДИНО

Вила „БЕЛЕЗА“

За контакти: с. Боровица
община Ардино,
Телефон: +359 879 939 339
E-mail:

https://www.facebook.com/villabelleza/?locale=bg_BG

Вила „Белеза“ е разположена на брега на яз. Кърджали, между с. Боровица и Китница. Предлага на своите гости едно незабравимо преживяване, включващо уникална по рода си кухня, сауна, открит басейн и джакузи, просторно барбекю, покрита тераса с изглед към язовира и природни забележителности. Капацитетът на вилата позволява посрещането на групи, семейства и хора, търсеци едно необикновено преживяване. Легловата база е от 26 до 30 места, закрыта зала за хранене - 30-35 места, на покрита тераса с изглед към язовира около 50 места, барбекю - 20-25 места, около басейна - 40 места.

Къща за гости „БЕНЕЛЮКС“

За контакти: ул. „София“ №10А, общ. Ардино,
Телефон: + 359 886 904 887 +359 899 363 331
E-mail: melisa.stoychevaa13@gmail.com

Намира се в централната част на гр. Ардино, в близост както до Туристическия комплекс „Бели брези“, така и до известния паметник Дяволски мост и атрактивните Орлови скали. На 20 метра от самата къща се намира градския музей, който ще ви потопи в света на родопчаните с музейната си сбирка с етнографски профил. Разполага с единични, двойни стаи и апартаменти, оборудвана кухня с микровълнова фурна, хладилник, домакинска посуда и пералня.

Къща за гости „КОНАКА“

За контакти: Ул. „Бели брези“ №4
общ. Ардино
Телефон: +359 899 891 921
E-mail:

Къща за гости Конака в Ардино е добър избор за почивка на планина през всеки сезон. В близост до града се намират редица природни и културно-исторически забележителности, както и курортната местност Белите брези. Гостите на Къща Конака имат на свое разположение 7 двойни стаи с практично обзавеждане и уютна обстановка, които предлагат общо 14 места за настаняване.

ЛОФТ СТУДИО

За контакти: ул. „Иван Вазов“ № 9,
общ. Ардино
Телефон: +359 895 077 253
E-mail:

Стилно таванско студио със страхотна гледка към Ардино. Апартамента разполага с леглова база от 4 места и се състои от спалня, всекидневна и напълно оборудвана кухня.

Семеен хотел „АРДИНО“

За контакти: Ул. „Търговска“ №13
общ. Ардино
Телефон: +359 3651 4175
+359 896 566 853
E-mail: hotelardino@mail.bg
www.hotel-ardino.com

Семеен хотел Ардино е разположен в центъра на красивия град Ардино и осигурява приятна атмосфера за всеки гост, професионално обслужване, комфорт и уют. Разполага с 8 светли и уютни единични и двойни стаи.

Семеен хотел "БОРОВИЦА"

За контакти: землище на с. Пъдарци,
община Ардино,
Телефон: +359 878 830 442
+359 878 830 439
E-mail: borovitsa@abv.bg
<http://www.hotelborovitsa.com>

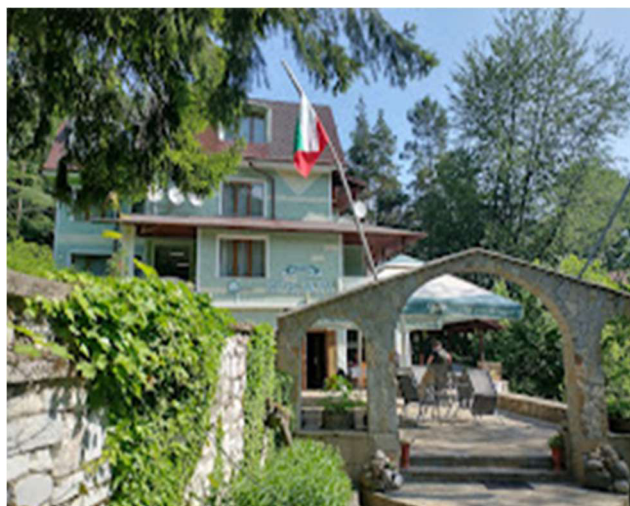
Семеен хотел „Боровица“ се намира на брега на яз. Кърджали на 20 км. от гр. Кърджали. Хотелът е в непосредствена близост до Пещера Утробата. На това място започва язовир Кърджали, и в него се вливат 2 реки. Името хотела си дължи на близко разположената река Боровица. Хотелът разполага с 19 стаи, като всяка една от тях отвежда в 10-те най-големи забележителности в Област Кърджали. Хотела организира едnodневна екскурзия до историческите местности Перперикон, Харман кая, Татул, Устра, Орлови скали, Дяволски мост, феномените Каменната сватба и Каменните гъби с осигурен транспорт и екскурзовод.

Семеен хотел „БРЕЗАТА“

За контакти: Ардино, ТК „Бели брези“
Телефон: +359 887 837 690
E-mail: bbrezata@abv.bg
<http://www.brezata.hit.bg>

Разположен в красивия туристически комплекс Белите Брези, недалеч от град Ардино. Комплексът се състои от модерна хотелска база, битова механа, уютен лоби бар, оборудвана конферентна зала, удобна за семинари, презентации и конференции и просторна лятна тераса. Хотелът разполага с леглова база от 38 места. Предлага на своите гости двойни стаи, апартаменти и лукс апартаменти.

Семеен Хотел „ДЕТЕЛИНА“

За контакти: кв. „Бостонджиите“ №31,
общ. Ардино
Телефон: +359 365 12886 ; +359 898 526 644
E-mail: hoteldetelina@mail.bg

Разположен в родопския град Ардино, в непосредствена близост до курортната местност „Белите брези“ и на около 20 км. от град Кърджали. Хотелът представлява красива, бяла, двуетажна сграда с класическа архитектура, малък озеленен двор и паркинг. На разположение на гостите са 20 места за настаняване, разпределени в двойни и тройни стаи със самостоятелни бани. Някои от стаите са с панорамни тераси с изглед към гората, а всички имат телевизор и кабелна телевизия. Домакините на хотела предоставят на гостите си ползване на кухненски уреди и прибори, както и хладилник за самостоятелно ползване по време на техния престой. При нужда осигуряват и необходимата туристическа информация за Ардино и региона, както и препоръки за приятни ресторанти и механи, както и места за излети.

Семеен хотел „ПАЛАС“

За контакти: гр. Ардино,
ул. „Бели брези“ № 50
Телефон: +359 887 206 226
E-mail: hotelpalاس@abv.bg

Уютен хотел в центъра на Ардино с леглови капацитет за 20 души, разположени в 7 стаи (двойни:4, семейни: 2 и 1 апартамент). Стаите са със самостоятелна баня, сателит, телефон. Хотелът е на 5 етажа. Разполага с бар, кафе-сладкарница, ресторант градина, традиционна механа, паркинг, лятна градина. Хотел Палас е удобен изходен пункт за туризъм в Родопите. В рамките на километър от Ардино могат да се посетят множество исторически природни забележителности като тракийското светилище Орлови скали и крепостта Калето. Районът е подходящ за туристически преходи, планинско колоездене, лов и риболов и др.

Стаи за гости „ПАНОРАМА

За контакти: ул. „Георгица Карастоянова“ № 1,
общ. Ардино,
Телефон: + 359 887 495 948
E-mail:

Намира се в съвременна жилищна сграда, разположена в центъра на град Ардино. Стаите за гости заемат част от сградата, обособена като семеен хотел. Разполага с леглова база от 11 места - четири двойни и една тройна стая. Удобствата в стаите включват стилно обзавеждане, самостоятелен санитарен възел, сателитна телевизия и безплатен безжичен достъп до интернет. В непосредствена близост се намират градският парк, площадът, търговската улица и множество заведения за хранене.

Хижа „БЕЛИ БРЕЗИ“- БТС

За контакти: ТК „Бели брези“, общ. Ардино
Телефон:
E-mail: td.belitebrezi@abv.bg

Най-старата хижа в комплекса, стопанисвана от Българския туристически съюз. Разполага с 16 легла, разпределени на 2 етажа, с по един санитарен възел на етаж. Има дневен бар, кухня и столова, лятна градина и паркинг. В близост е поставено информационно табло с маршрути за туризъм.

Хижа ПОЛИЦИЯТА

За контакти: ТК Бели брези, общ. Ардино
Телефон:
E-mail:

Намира се в ТК „Белите брези“ - красива, добре поддържана база с капацитет от 32 легла. Намира се непосредствено до комплекс „Брезата“.

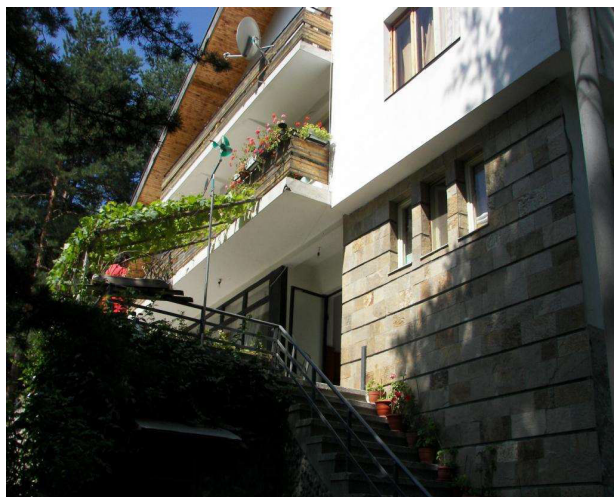

Хижа МЛЕЧИНО

За контакти: на 3 км. от с. Млечино
Община Ардино
Телефон: +359 896 688 386
E-mail:

Хижа Млечино е уютно и удобно място за отсядане в планината. Тя е разположена на около три километра от едноименното село и на по-малко от 28 км. от Кърджали. До нея стига асфалтиран път, който може да се измине с автомобил или по горска пътека от селото, по която се стига за не повече от час.

Сградата е масивна, на три етажа и е водоснабдена и електрифицирана. Туристите могат да се възползват от общо 50 места за настаняване, разпределени в различни типове стаи. През зимните месеци хижата се отоплява с централно отопление. Посетителите могат да похапнат в туристическата столова с кухня или сами да си приготвят нещо на барбекю. Мястото е удобен изходен пункт за различни туристически маршрути в планината. Недалеч се намират хижите Белите брези и Боровица. Гостите може да си организират излети и преходи в планината, а съвсем наблизо в района има интересни исторически обекти за посещение. Хижа "Млечино" се разполага в подножието на връх Сиври на рида Жълти дял.

Хижа "МОНЕК - ЮГ"

За контакти: ТК „Бели брези“,
общ. Ардино
Телефон:
E-mail:

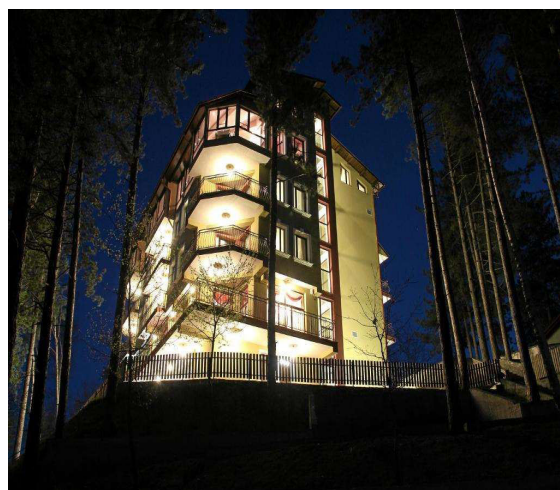
Намира се в комплекс "Белите брези". Собственост е на предприятие "Монек-Юг", със седалище в гр. Кърджали, но предоставя стаите и за туристи срещу съответно заплащане. Разполага с 14 легла и 1 апартамент.

Хотел „АСАРА“

За контакти: ТК „Бели брези“,
общ. Ардино,
Телефон: +359 887 723 998
E-mail:

<https://hotelasara.com/>

Намира се в ТК “Белите брези“, едно от най-живописните места не само в региона, но и в целите Родопи. Намира се на 952 м. надморска височина, на около 6 км от гр. Ардино и на 30 км. от гр. Кърджали. Тук се намира единствената голяма естествена брезова гора в Родопите. Хотелът разполага с апартаменти и двойни стаи, панорамен ресторант със 100 места, лоби бар, лятна тераса с великолепна гледка, зала за конференции и семинари, фитнес зала, СПА зона, детски кът с много игри. Мястото е изключително подходящо за почивка и възстановяване, условията в местността спомагат за лечението на белодробни и алергични заболявания. Местността е уникална с чистия си въздух и природа.

Хотел „ЕМОНА“

За контакти: Общински пазар, сектор Г,
общ. Ардино
Телефон: +359 896 129 249
+359 894 215 582
E-mail: deutch81@abv.bg

Хотелът се намира в центъра на град Ардино на 9 км. до Дяволския мост. Разполага с леглова база от 11 места, в стаите има всичко необходимо за комфортен престой. Предлага ресторант с открита градина, предлагащ българска национална кухня.

Хотелски комплекс "ПЛАНИНСКИ ИЗГЛЕД"

За контакти: с. Ябълковец,
местност „Белите брези“,
общ. Ардино
Телефон: +359894 528 058
+359 889 996 697

E-mail: planinski_izgled@abv.bg
<http://planinski-izgled.net/home/>

Комплекс "Планински изглед" се намира в село Ябълковец, сред разкошната природа на Родопите в местността "Белите брези" (известна с лечебния си климат). Селото е разположено на 10км. от град Ардино и на 21км. от град Кърджали. Хотелът впечатлява с уникален архитектурен облик, съчетаващ българската традиция и съвременни интериорни решения. Капацитета на хотела е 80 легла. Стаите, апартаментите и студията са с бутиков интериор, изцяло от естествени материали. Комплексът разполага с конферентна зала, сезонен външен басейн за възрастни и деца.

